UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Iudicatum solui.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

LEX VI.

a Seruum. [a]Op. de l. j. in prin. ſ. de verb. obli. Sol. fallit hic, vt hic dicitur per gl. ⁊ dixi plene in d. l. j. in prin. ſ. de verb. obli.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Seruum. Non eſt alibi, ſecundum Bal. in l. donatarū. C. de acqui. poſ.

LEX VIII.

1 ☞ An procurator ad lites teneatur ſatiſdare, ⁊ an inuentarium facere.

a Et ſi ad ſpecies. Quero, vtrū curator datus ad litē[a] teneatur ſatiſdare? Gl. dt ꝙ ſic, per hanc legem, quam tene menti. Sed an teneatur facere inuentarium? Gl. tē ꝙ non, in l. de creationib. C. de epiſc. audien. arg. ad hoc l. nulli. §. cum autem. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ arg. l. hoc iure. ſ. de ſolutio. Nam
1 cum ꝓcurator† ad lites non poſſit ſolutionem recipere. d. l. hoc iure. ergo non dʒ facere inuentarium, quod fit poſtquam receperit, d. §. cum autem. Alij dnt, ꝙ tenetur facere inuentarium, qꝛ ſaltem ad eum perueniunt inſtrā cauſe. ar. huius l. ⁊ l. chirographis. in prin. ſ. de admi. tut. ⁊ l. tutores, C. de admi. tu. ⁊ illa inſtrumēta dʒ ponere in inuentario. Alij diſtinguunt. Aut loquimur in curatore actoris, ⁊ tunc qꝛ ad eum debent peruenire inſtrumenta pupilli, dʒ facere inuentarium. Aut loquimur in curatore ex parte rei, ⁊ tunc qꝛ non hʒ aliqñ aliquid facere, niſi legare, tunc non dʒ facere inuentarium. Hanc diſtinctionē ponit g. ldr. ſed non plʒ, qꝛ qñq; ex parte actoris non ſunt inſtrā: ſed ſolum teſtes producuntur, ⁊ ſunt interrogationes ex parte rei ſunt qñq; inſtrā, ſed de conſuetudine non faciunt inuentarium. De hoc in Spec. de actore ab vniuerſitate. verſi. puberes autē indiſtincte. ⁊ verſi. ſeq.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Datus ad litem. Curator ad lites an ſatiſdet, ⁊ faciat inuentarium, vide quod dixi poſt Barto. in d. l. de creationib. ⁊ Bal. in l. nulli. hic alleg. Bal. in l. quī hʒ. §. ſi pupillus. ſ. de tut. ⁊ Bar. in l. ſi hereditas. in prin. C. de teſt. tute.

LEX IX.

1 ☞ Nomina debitorum ſunt in patrimonio.

Cum pupillus. Innuit hic, quod nomina non ſunt in patrimonio. Contra ſ. de verb. ſig. l. bonorum. Sol. fateor, ꝙ
a † nomina ſunt in patrimonio: ſed ea, que a debitore debent exigi, non ſunt in patrimonio. ⁊ eo reſpectu ſic loquitur hec lex. Quero, vtrum vſure veniant in hanc ſtipulationē. Quidam quod non. Tu dic contrarium vt in duab. legib. ſeq.

LEX X.

1 ☞ Fideiuſſor ſimpliciter acceptus tenetur ad vſuras, que veniunt officio iudicis ex natura actionis.

a Si poſtea. Cum l. ſeq. Not. † quod fideiuſſor ſimpliciter acceptus tenet in vſuras, que veniūt officio iudicis ex natura actionis. De hoc in l. quero. ſ. loca. ⁊ l. centum capue. ſ. de eo quod certo loco. ⁊ ibi dixi.

LEX XII.

Si plures. Nec lex diuiditur. Primo ponit vnum dictū, qd fideiuſſor vnius tutoris non hʒ beneficiū diuiſionis. Scdo, rñdet cuidam tacite obiectioni, quare ſecus ſit in plurib. tutoribus. Tertio, format vnam obiectionē, ⁊ ei rñdet, quare ſecus in fideiuſſorib. aliorum. Secunda ibi, nec quiſq;. Tertia ibi, ceterum. ⁊ eſt pulchra, ⁊ notablis lex iſta. Opp. ſ. de fideiuſſ. tuto. l. pupillus. Sol. Ibi erant plures fideiuſſores diuerſorum tutorum, hic erat vnius tantum tutoris fideiuſſor.

Iudicatum ſolui. Tit. vij.

1 ☞ Stipulatio iudicatum ſolui interponitur ante litem conteſtatam. poteſt quandoq; procurator interponi poſt.

2 Cautio iudicatum ſolui preſtatur a quocunque conuento nomine alieno.

3 Procurator non cauet iudicatum ſolui, quando habet mandatum ⁊ dominus eum in mandato releuauit.
Procurator non cauet de rato, quando eſt certum de mādato.
Fideiubere poteſt quis pro abſente ⁊ ignorante.

4 Procurator releuatus a domino debet tamen nuda cautione promittere iudicatum ſolui, licet conſuetudo non obſeruet.
Fideiuſſor iudicatum ſolui an accipiatur ſine principali.
Per litis conteſtationem quis obligatur inſtantie, non autem ad id, quod venit in ſententia.

5 Procurator qñ promittit, ⁊ principalis fideiubet pro eo, cōtra dominum fit prius executio, niſi ſit procurator in rem ſuam.

6 Dominus, qui releuauit a ſatiſdando, ſi non eſt ſoluendo, ꝓcurator tamen cauet de iudicio ſiſti.

7 Procurator in inſtrumento procurationis, an poſſit releuari a cautione de defendendo.
Promiſſio de defendendo in pretorijs ſtipulationib. reſoluitur vt videatur ſe promittere facturum, ⁊ curaturum.

8 Promiſſio iudicatum ſolui facta per ꝓcuratorem non prodeſt ſubſtituto ab ipſo, niſi dicatur, quod ꝓmittit ꝓcuratori ⁊ ſubſtituto ab eo.

¶ Glo. continuat. Dixit de pretorijs ſtipulationib. in genere, ⁊ pſecutus eſt vnam ſpeciem, nunc proſequitur aliam ſpeciem.
a Et rubricam qrunt plura[a]. Primo, † qñ dʒ interponi iſta cau-
1 tio? Dicit gl. ante litis conteſta. l. de die. §. ſi ſeruus. ſ. qui ſatiſ.
b cog. Idem no. Inſti. eo. tit. §. ſi vero, quod intellige, [b] niſi ꝓcurator interueniret poſt litis conteſtationem, qꝛ tunc ēt interponeretur, l. ij. C. de conſor. eiuſdem litis. ⁊ no. in l. Pomponius.
2 §. ratihabitionis. ſ. de ꝓcur. ¶ Scdo † quero, a quo dʒ preſta-
c ri iſta cautio? Dicit gl. olim a quocunq; ſuo, vel alieno noie [c] cōuento reali, vel perſonali actione: hodie non preſtat ab eo, qui ſuo nomine conuenit, vt Inſti. de ſatiſdatio. in prin. ⁊ §. ſed ho-
d die. [d] In eo, qd dt, qd olim preſtabat a conuento ſuo nomine ꝑſonali, non dt verum, vt dixi vobis ſm Dy. in l. ſi cum homine.
e ſ. de fideiuſſorib. ¶ Tertio quero, [e] vtrum† preſtetur iſta cau-
3 tio a ꝓcuratore, qui hēbat mandatum? Glo. dt, ꝙ ſic, vt C. de ſatiſda. l. j. in fi. ⁊ fideiubet ꝓ ſuo ꝓcuratore dñs, ſi eſt pſens: ſi vero eſſet abſens, ꝓcurator inueniet ſibi fideiuſſores. Primum qd dt, ſiue habeat mandatum, ſiue non, non eſt verum, lʒ ſi ſecus in cautione de rato, que non preſtat, cum eſt certum de mādato, vt C. de ꝓcura. l. j. ⁊ j. tit. j. l. ne ſatiſdatio. Rōnem dic, vt no. in l. nō ſolum. §. qui alieno. ſ. de ꝓcuratorib. ⁊ per doc. in l. j. C. de ꝓcuratorib. Secundū qd dt, ſi abſens eſt dñs, ꝓcurator ſibi inueniat
f fideiuſſores, dt Dy. eſt verum, niſi eſſet a dño releuatus [f] per ꝓmiſſionem factam a notario recipienti nomine quorū intereſt ꝓut conſuetudo eſt, ⁊ tex. dt Inſti. de ſatiſdatio. §. ſi vero aliquis. ⁊ iſto caſu dr dñs fideiuſſor: qꝛ ēt ꝓ abſente, ⁊ ignorante pōt quis fideiubere. l. fideiubere. ſ. de fideiuſſorib. ⁊ l. ex mandato. §. j. ſ.
4 manda. ¶ † Sed circa hoc queritur, an ſaltē nuda cautione teneatur ꝓcurator ꝓmittere, lʒ ſit a dño releuatus: Spe. in tit. de ſatiſda. §. expedito. circa prin. tʒ, ꝙ non. Sed ꝯ hoc facit, qꝛ obligatio fideiuſſoris nō poteſt eſſe ſine principali, l. fideiuſſor obligari. in princ. ſ. de fideiuſſori. ſed hic non eſt principalis: ergo dñs non poteſt dici fideiuſſor. Quidam volentes ſuſtinere iſtā opi. dnt, ꝙ hic fideiuſſor accipitur ſine principali, vt no. in l. ij. §. j. ſ. qui ſatiſda. cog. Et ita loquitur l. ſi Barſatoram. C. de fideiuſſori. ſed hoc non eſt bene dictum, qꝛ ſpeciale eſt in cautione de iudicio ſiſti, vt dicatur fideiuſſor ſine principali, vt not. in d. l. ij. §. j. ſ. qui ſatiſd. cog. ⁊ ita loquitur d. l. ſi Barſatoram. ſed no-
g ſtra lex loquitur in cautione [g] iudicatum ſolui, in qua requirit principalis, ⁊ fideiuſſor, vt ſ. tit. ij. l. pretorie. Unde alij volētes hoc ſuſtinere dnt, ꝙ procurator eſt principalis, qui obligatur per litis conteſtationem, in qua quaſi contrahitur, l. iij. §. idem ſcribit. ſ. de peculio. ⁊ no. in l. ij. §. fi. ſ. tit. ij. Hoc non eſt bene dictum. Nam per litis conteſtationem quis obligatur inſtantie, non autem obligatur ei, quod in ſententia venit. quod apparet, qꝛ in ꝓcuratorem non fit executio, l. Paulus. ſ. de ꝓcuratori. hic autem loquitur in cautione iudicatū ſolui, in qua nullo modo procurator reperitur obligatus, ⁊ ſic eſſet fideiuſſoria ſine principali. Alij volentes hoc ſuſtinere, dicunt, quod hoc non eſt mirum, ꝙ fideiuſſor ſit ſine principali, ſicut alias quando principalis ſine herede decedit, l. Stichum aut Pamphilū. circa fi. prin. in verſi. tametſi. ſ. de ſol. ⁊ l. ſi ſine herede. ſ. de admini. tut. Sed hoc non eſt bene dictum, qꝛ ab initio non poteſt contrahi obligatio fideiuſſoria ſine principali, licet ex poſtfacto poſſit quandoq; ſuſtineri. Ita no. ſ. depoſi. l. j. §. idem Pomponius. Probatur in l. Poſtquam. in prin. vt leg. no. cau. Dy. hic non bene ſe firmat: dicit tamen, ꝙ eſt arg. quod procurator ipſe debeat cauere nuda cautione, ſ. de vſufr. ea. re. que vſu conſu. l. trib. ⁊ arg. l. filio. ⁊ l. ſi quando. §. j. ſ. vt le. no. cau. dum Ly. in l. j. C. de ſatiſd. mouet iſtam q. ⁊ dicit me audiente, ꝙ iſta fuit prima qō, que fuit ſibi commiſſa, poſtquam redijt de Bononia, ⁊ determinauit quod procurator dʒ cauere iudicatum ſolui, vt ſic ipſe ſit principalis, dominus vero fideiuſſor. Hoc probat ꝑ dictum §. ſi vero aliquis. Inſtit. de ſatiſda. vbi dicit, quod dominus fideiubet pro procuratore ſuo: ergo ꝓcurator eſt principalis. Pro hoc ſ. de ꝓcur. l. minor. vbi dicitur, minori, ⁊ fideiuſſoribus ſuccurritur: ergo apparet, ꝙ procurator eſt obligatus. Iaco. de Are. tangit hanc q. j. eodem titu. l. ſi ad defendendum. ⁊ ibi dixi ſic, Modus releuandi procuratorem poteſt eſſe du-
b plex. Unus modus, [h] quod dominus ꝓmittat pro procuratore ſuo, notario recipienti noie eorum, quorum intereſt. ⁊ det vnū fideiuſſorem

fideiuſſorem ipſi notario: tunc ſufficeret, qđ eſſet principalis, ⁊ fideiuſſor, d. l. ſi ad defendendum. j. eo. melius facit, l. ipſe non alleget, l. ſi defunctus. ſ. de procur. Alio mõ releuatur, quod dñs pmittat ſimpliciter, nec det fideiuſſores, tunc non ſufficit, ſ ꝓcurator dꝫ cauere nuda cautione, l. j. §. exigere. ſ. de magiſt. cõue. quod mihi plꝫ, vt d. l. trib. de vſufru. earum rerũ que vſu cõ
1 ſu. ⁊ l. ſi qñ. §. 1. ſ. vt le. no. ca. hoc ſentit gl. in l. iij. §. quamuis. ſ. ſi cui plus quam per leg. Falc. lꝫ ita ſit de iure, tñ et in multis partib. conſuetudo obſeruat ꝯtrium, nec vidi vnquam obtineri
5 ſuper iſta exceptiõe. ¶ † Querit Dy. k qñ pmittit ꝓcurator, ⁊
k principalis fideiubet ꝓ eo, in quem prius fiet executio? Dicit Dy. re vera dñs eſt principalis, ⁊ ideo ꝯ eum fiet prius executio ꝯ fideiuſſorem in ſubſidium, vt in auth. de fideiuſſor. in prin. §. j. Facit ad hoc ſ. de pact. l. fideiuſſoris. cum l. ſeq. ⁊ l. de di. §. qui mulierem. ſ. qui ſatiſd. cog. Qđ intellige niſi eſſet ꝓcurator
6 in rem ſuam, arg. predictarum legum. ¶ † Querit, qđ ſi dñs, q ꝓcuratorem ſuum ſic releuauit, non eſt ſoluendo, nec poſſidet
l immobilia. Rñ. l non vr̃ idoneus fideiuſſor, vt no. in authen. de exhi. ⁊ intro. reis. §. ſancimus. ⁊ ſaltem non põt releuare ꝓcuratorem ſuum a cautione de iudicio ſiſti, qꝛ ipſe dñs, ſi eſſet pñs,
7 cogeretur eam preſtare, l. ſciendum. ſ. qui ſatiſd. cog. ¶ † Que vtrum poſſit releuari ꝓcurator in inſtrũ ꝓcurationis a cautiõe
m de defendendo: Spe. in ti. m de ſatiſd. §. expedito. ver. itẽ qrit. vr̃ dicere, ꝙ non: qꝛ ſi dñs pmittit de defendendo, quod dẽbat facere ꝓcurator pmittit factum alienum, quod nõ põt: dꝫ ergo dicere ſic, Promitto me facturum ⁊ curaturũ, ꝙ defendet, ⁊ ſic ꝓcederet ꝯtrium: puta, ꝙ pmittendo de defendendo ſimpliciter ſufficit. Nam in pretorijs ſtipulationib. talis pmiſſio reſoltur, vt videatur pmittere ſe curaturum, ⁊ facturum vt dixi in l. quoties. ſ. de verb. obli. ⁊ l. ſtipl'o iſta. in prin. eo. tit. ¶ Sꝫ que-
8 ro, † vtrum pmiſſio iſta facta per ꝓcuratorem, ſufficiat ſubſtituto ab ipſo ꝓcuratore? Rñ. non, l. ſi ante acceptum. j. eo. ti. ⁊ ideo conſuetudo eſt, vt dicatur, quod ipſe pmittit ꝓ ipſo procuratore, ⁊ pro ſubſtituto ab eo, ⁊c.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Queruntur plura. In quo differat iſta cautio, ⁊ cl'a de re defendenda, ab illa de iudicio ſiſti. ⁊ nunquid ꝓcurator rei teneat eam preſtare, vide que dixi poſt Bar. in l. filiuſfami. qui ſatiſ. cog. Et quo mõ dẽat fieri inſtrũm in hac cautione, vide Bar. in l. j. de in lit. iur. Sed quid in foreñſi, qui receſſurus eſt in ſalutato hoſpite, ſi nihil poſſidet, an hẽat cautionem preſtare, vide Bal. in auth. ei qui. in prin. de bo. auth. iu. poſ.
b Alex. ¶ Quod intellige. An autem ſit dr̃ia inter ſtipl'onem iudicatum ſolui, ⁊ ſtipl'onem ſolui iudicatum, vide Bar. ⁊ ibi dixi in l. ij. in prin. ſ. de pret. ſtip. ⁊ de clauſulis iudicatum ſolui, õ re defendenda, ⁊ de iudicio ſiſti, vide no. per Barto. ⁊ ibi omnino Pau. de Ca. in l. cũ hominem. ſ. de fideiuſſor. ⁊ dixi. in l. Grece. in prin. ſ. de fideiuſ. vbi dixi, ꝙ q pmittit defendere, promittit ſiſtere, ⁊ adde Pau. de Ca. in l. iudicatum ſolui. j. eo.
c Alex. ¶ Alieno nomine. Secus ſi alium defendat ſuo noĩe: nam tunc non tenet ſatiſdare. tex. ⁊ exemplum habes in l. ſi cũ vno. ſi ex noxa. cau. aga. ſupra,
d Alex. ¶ Sed hodie. Adde gl. ⁊ quod ibi no. in l. ſi ꝓcurator. ſ. de procura.
e Alex. ¶ Tertio quero. Sed pone, ꝙ aliquis pmiſit ſiſtere iuri, vtrum videat pmittere iudicatum ſolui, dic ꝙ ſic: ⁊ ẽt ſiſtere pmittere vr̃. Gl. eſt quam ibi multum no. Ang. in l. ſi commiſſa. rem ra. ha. Quid ſi pmiſit parere mandatis curie, an ſit idem. vide Bal. in l. cum pro quo. ſ. de in ius vocan.
f Alex. ¶ Releuatus. No. tñ cautelã, quã tradit Ang. in l. filiuſfamil. q ſatiſ. cog. q̃ eſt, ꝙ ſi dñs eſt multũ lõginquus a loco iudicij, ꝙ poteris opponere, ꝙ ille dñs qui fideiuſſit ꝓ ꝓcuratore, non poſſidet immobilia, ⁊ ſi ea poſſidet, in loco longinquo a iudicio, ⁊ eum retulit in l. ſciendum. §. poſſeſſor. eo. tit. qđ no. qꝛ de facili poteris euadere iudicium. ſi petis a ꝓcuratore actoris precaueri de iudicio ſiſti, ⁊ iudicato ſoluendo in cauſa recõuentionis.
g Alex. ¶ Loquitur in cautione. Sꝫ quid ſi ꝓcurator cõparet, ⁊ ad vnum articulum in vna cã, an debeat ſatiſdare, allegat gl. ꝙ non in l. miles. §. decem. in prin. de re iudi. quam allegant doct. in d. l. filiuſfami. qui ſatiſd. cog.
h Alex. ¶ Unus modus. Modum releuandi ꝓcuratorem de ſatiſdatio, vide j. vt dt; Bar. in d. l. ſi defunctus. §. j. Quid aute ſi daret in reuelatione fideiuſſorem alterius fori, ⁊ promitteretur per iudicem, ſeu notarium alterius fori, vide ſing. per Cy. ⁊ per Bal. in l. ij. C. per quas perſo. no. ac. Et de iſto modo releuãdi, vide Ang. in l. fideiuſſor obligari. in prin. de fide. ⁊ Ful. in d. l. filiuſfamil. qui ſatiſd. cog. Adde Jo. And. in addi. Spec. tit. de procu. §. vt autem. ver. ſed nunquid talis.

i Claud. de Seyſſel. ¶ Lꝫ ita ſit. Iſtam tñ opinionẽ ſequit Are. conſi. cxxxiij. ⁊ ibi etiam in ij. dub. ponit de ſimili queſt. vide ẽt aliquid per Pau. de Caſt. in l. v. §. ſatiſacceptio. ſ. de ver. obli. per Ro. conſi. lxij. vbi loquitur in caſu ſtatuti.
k Alex. ¶ Querit Dy. Qñ principalis fideiuſſit ꝓ ꝓcuratore de iudicato ſoluendo, an hẽat beneficiũ excuſſionis. Et adde, ꝙ tales perſone ꝓprie dñr expromiſſores, vt no. gl. in l. in eo. in pnc. de re iud. ⁊ no. in l. ij. in prin. qui ſatiſda. cog. vide que no. j. ꝓxi. ⁊ qđ dixi in rub. poſt Bar. ſ. de fideiuſ. Et an hẽat locum beneficium excuſſionis in fideiuſſore iudicatum ſolui, Bal. in l. cũ eorum. C. de ſen. vbi dt, quod non requiritur excuſſio. Contrariũ tenuit ipſe, ⁊ rectius, in l. fi. C. de vſu. rei iud. Quid in inſtitore, gl. tꝫ, quod hꝫ locum §. ſi quis igitur. in auth. de fideiuſ. Adde ꝙ lꝫ pater conuentus de peculio habeatur loco fideiuſſoris iudicatum ſolui, tamen non habet in eo locum beneficiũ excuſſionis, vt no. Bar. ⁊ doc. in l. cum filius. in prin. de verb. oblig.
l Alex. ¶ Rñd. Adde Bar. in d. l. ſciendũ. in fi. prin. ⁊ ibi Bar. ⁊ in l. pretorie. vlt. ad fi. de pret. ſtip. bene facit l. j. ſ. de in ius voc. per Ang. in l. filiuſfam. qui ſatiſ. cog. ⁊ in l. ſi defunctus. de pc.
m Aler. ¶ Spec. in tit. Adde Bar. in l. j. in fi. C. de ſatiſ. ⁊ qđ ibi dixi, ⁊ qđ hoc operet, vide Bar. in l. ſi defunctus. ſ. de pc. Adde an ſtãte ſtatuto, qđ nullus ꝓcurator defenſor audiat, niſi primo ſatiſdet, dẽat admitti ꝓcurator, pro quo dñs fideiuſſit Ro. cõſil. lxij. ⁊ ibi vide ad apoſtillam Alex. ſ. in verbo vnus modus.

LEX I.

1 ☞ Sententia lata contra principalem, non exequitur contra fideiuſſorem contra ſine nouo proceſſu.
2 Sententia lata contra principalem, quod exequatur contra fideiuſſorem iudicatum ſolui ſine nouo proceſſu.
Dictio, ſtatim, ſignificat ſummariam cognitionem ſine ordine iudiciario.
3 Executio ſententie late contra principalem, quod fiat contra fideiuſſorem de iudicio ſiſti, ſi ſtipulatio ſit facta in iudicio, ⁊ niſi ſteterit tempore debito, ſecus per ſententiam. num. 6.
Inſtrumenta guarentigiata exequuntur, etiam ſi continent incertam quantitatem, declarata tamen prius quantitate.
Clauſula de defendendo, ſi habet certum ⁊ limitatum tempus, meretur executionem.
Clauſula de dolo meretur executionem.
4 Stipulatio, rem ratam haberi, an mereatur executionem.
5 Fideiuſſor iudicatum ſolui executione ꝯ ipſum facta, põt contra principalem impetrare executionem ſine proceſſu ordinario.

IN ſtipulatione. Op. de l. cedere die. j. de ver. ſig. Dicit gl. fateor, ꝙ dies cedit, ſꝫ nõ venit. gl. nõ dt verũ. Nã tps qđ dat iudicatis, miſerationis gra indulget ſolutioni, nec impedit diẽ obl'onis cedere, ⁊ venire, l. ſi cum multi. §. fi. ſ. de cõpen. ſꝫ l. cedere diẽ. loquit de die, que ineſt obl'oni. ¶ Op. ꝙ ante ſñiam cedat dies, l. cũ querebat. j. e. Sol. hic loquit, cuꝫ ſtipl'o committit ex cl'a, qđ verbum ſonat. Sed cl'a de defendendo, vel de dolo malo põt committi ante ſñiam, vt l. ꝯtria, ⁊ ꝓbatur j. eo. l. iudicatuꝫ ſolui. ¶ Quero, dr̃ hic, ſed exactio in tps reo principali indul-
1 tum differt: † vtrum a ſñia lata ꝯ principalem poſſit mandari
a executioni ꝯ fideiuſſorem, ſine nouo ꝓceſſu: Gl. in l. vlt. C. de vſu. rei iu. ſimpliciter dt, ꝙ ſic. Idem Ja. de Are. ſ. de fideiuſ. l. ſi qs ꝓ eo. §. ſi nummos. tñ ſm omnes, illud non hꝫ locum in fideiuſſore ꝯctus, ſed in fideiuſſore iudicij. ⁊ ꝙ in fideiuſſorem ꝯctus nõ fiat, ꝓbat in l. grega. §. ſi cum defenſores. ſ. de pign. ⁊ a l. ſñia. in prin. j. de appel. ⁊ C. de his qui ad eccle. confu. l. preſenti. §. adijcientes. Hoc tꝫ Cldr. ⁊ Spe. in ti. de execu. ſen. §. ſequitur. ver. quid ſi ſñia lata eſt ꝯ defenſore. hoc tenuit Garſias, ⁊ do. Joan. And. in c. j. de iniu. ⁊ dam. da. lib. vj. ⁊ Cyn. in d. l. vlt. C. de vſu. rei iu. Gul. de Cu. in l. ij. in fi. ſ. qui ſatiſd. cog. Unde teneo hoc ꝓ vero, quod in fideiuſſorem ꝯctus non fit executio ſine nouo ꝓceſſu. Sed in fideiuſſorem iudicij: de hoc ſunt opi. ⁊ ideo hoc re-
2 uoco in dubium: ⁊ quero, † an in fideiuſſorem iudicatum ſolui fiat executio: Glo. dicit quod ſic, in d. l. vlti. C. de vſu. rei iudi. ⁊ videtur tex. hic in hac lege. Preterea, ſi aliter diceres, ſequeretur iſtud, quod res abiret in infinitum. Nam cõtra fideiuſſorem dares de nouo libellum, ⁊ ipſe reſponderet per procuratorẽ, ⁊ daret fideiuſſorem iudicatum ſolui, ⁊ tũc iterum haberet neceſſe dare libellũ contra illum fideiuſſorem, ⁊ ſic de ſingulis vſque in infinitũ. ⁊ nunquam fieret executio, ⁊ iſta eſt vna opinio. Alia fuit opinio Cdof. ꝙ in fideiuſſorẽ iudicatum ſolui, ex clauſula, ꝙ verbum ſonat, fiat executio ſine nouo proceſſu, vt hic ⁊ in d. l. vlt. §. fi. C. de vſur. rei iud. ſed ex clauſula, de defendendo, vel de

dolo,non poſſit fieri executio ſine nouo proceſſu. Qđ apparet,
q2 non h3 expeditam quantitatem,ſ3 committitur ad intereſſe,
qđ eſt incertum:quod ſecus eſt in cl'a iudicatum ſolui.j.eo.l.iu-
dicatū ſolui.ij.Et hoc t3 Gul.de Cug. in l.ij.in fin.ꝛ l.ſeq.ff.qui
ſatiſd.cog.per illum tex.Alij ſunt,qui dñt ſimpliciter,ꝙ in fide
iuſſorem iudicatum ſolui,non fiat executio.Et hoc dicebat Ja.
But.per l.duob.§.igitur ſi quis iurauerit.ff.de iureiur.vbi ip
ſe dicebat eſſe caſu3.Preterea,pōt eſſe,ꝙ fideiuſſor habeat ali
b quas excepitones,[b] quas non h3 principalis,l.idemq3 gñali-
ter.ff.mand.ꝛ plene no.in l.ſi fideiuſſor.§.quedam.eo.ti.Pre-
terea,res inter alios acta,ꝛc.vt C.res inter alios acta,ꝛc.hoc te
nebat do.Ray.ꝛ dicebat eſſe caſum in l.iſta,vbi dr̄,quod cedit
dies ſtipulationis,non dicit quod ſententia mandetur executio
ni.Quid dicemus?puto quod ꝯ fideiuſſorem iudicatum ſolui,
acceptum in iudicio,ex cl'a,quod verbum ſonat,fiat executio ſi-
ne nouo proceſſu,hoc ꝓbo per tex.dicte legis vltime.§.fi.C.de
vſur.rei iudic.vbi dicit,ſtatim.ex quo verbo ſic arguo,Verbū
c ſtatim,[c] ſignificat ſummariam cognitionem,abſq3 ordine iudi-
ciario.vt C.vnde vi.l.momentarie.ergo apparet,quod non d3
fieri nouus ꝓceſſus ordinarie.Preterea verbu3,ſtatim,ſeu cō
feſtim,importat,vt non requiratur noua ſententia,vt in auth.ꝺ
inceſt.nup.§.j.ꝛ ibi no.ergo,ꝛc.Preterea,non eſt dubium,ꝙ
d confeſſio facta coram iudice meretur executionem [d] abſq3 no-
ua ſnia,l.j.C.de confeſ.ibi,cum ꝛ ſoluere cogeris.ꝛ l.ſi debitori.
ff.de iudi.Sed iſte qui in iudicio promiſit iudicatum ſoluere,iā
eſt confeſſus ſe debere illud,quod iudicabitur:ergo,ꝛc.Preter
ea debitum eſt liquidum iudici,vt iudici ergo meretur execu-
tionem,l.ij.C.de executio.rei iudi.Non ob.d.l.duobus.§.igitur
ſi quis iurauerit.nec illud quod dr̄ ꝙ fideiuſſor poſſit habere ex
ceptionem,quam non habebat principalis:q2 hoc concedo,tñ
hoc examinabitur in illa ſummaria cognitione,que fit tpe exe-
cutionis,l.a diuo.§.ſi ſuper rebus.ff.de re iudic.ꝛ ſic fideiuſſor
non ledetur.Non ob.ꝙ dr̄,res inter alios actas,ꝛc.q2 hoc non
eſt verum indiſtincte,ſpecialiter qñ actum eſt cum alio,te volen
te,ꝛ conſentiente,l.ſepe.de re iud.Non obſt.hec lex,que dicit in
ſtipulatione,ꝛc.q2 fateor,ꝙ ſnia lata ꝯ principalē,non mandat
executioni ꝯ fideiuſſorem:ſed ſtipl'o qua fideiuſſor obligatus eſt
iudicatum ſoluere declaratam per ſniam,illa meretur executio
e nem[e],ſicut ſententia.Et iſte eſt caſus in l.noſtra.Unde aduerte
3 modum quo executionē petes.vt p3 ex ṗdictis.¶Quero,† an[f]
f in fideiuſſorem in iudicio ſiſti fiat executio?Gul.de Cu.ꝙ non,
in d.l.ij.in fi.ff.qui ſatiſd.cog.Reperi,ꝙ do.Jo.Fagioli de Pi
ſis in quadam ſua diſputatione tenuit ꝯ.per l.ſancimus.C.de fi
deiuſ.ꝙ mihi ſatis pl3 duob.concurrentib.Primo,ꝙ certa pe
na ſit promiſſa,ſi non ſteterit iudicio,ſi ſtipl'o h3 certam quanti
tatem,ꝛ liquidam.Secundo,ꝙ ſit appoſita certa dies ſiſtēdi in
iudicio.ita loquitur d.l.ſancimus.Quod probo,q2 text.ibi dt,
ſtatim.ergo,ꝛc.vt ſ.dixi de verbo,ſtatim.Item tex.ibi dicit,om
nimodo perſonat,que verba denotant executionem. Si vero
haberet diem limitatam tñ non haberet certam penam,ſed cō-
mitteretur ad intereſſe,adhuc dico idem,ꝙ mereatur executio
nem,per rōnes,quas dixi ſ.in fideiuſſore iudicatum ſolui;q2 vr̄
confeſſus ſe debere intereſſe ſi nō ſteterit.Et ſi dicas qūo mere
tur executionem,cum quantitas non ſit certa?R.ñ.in ipſa exe-
cutione certificabitur,ꝛ declarabitur iſtud intereſſe,ſicut appa
ret qñ fertur ſnia incerta in vſibus iudicijs,q2 certificabitur in
executione,vt no.in l.j.in prin.in j.gl.magna.ff.de eden.ꝛ ſic d3
intelligi l.j.C.de ſen.que ſine cer.quanti.Et ita ēt practicamus
quotidie in inſtris guarentigiatis,ſeu confeſſionatis,que merē
tur executionem ex forma ſtatutorum Italie.Nam ſi non con-
tinent certam quantitatem,merentur nihilominus executionē,
declarata prius,ꝛ limitata quantitate. Si vero non continent
diem ſiſtendi in iudicio,non merentur executionem. Caſus eſt
in l.iij.in fin.j.e.Rōnem ibi dicam incontinenti. Idem dico de
g cl'a,[g] de defendendo.Nam ſi h3 certum,ꝛ limitatum tempus,in
quo debeat defendere,meretur executionem,alias non,vt j.e.l.
iij.in fi.ꝛ ibi dicam.In cl'a vero de dolo,dico ſimpliciter mereri
executionem,vt dicam ſtatim j.eo.l.iij.in fi. In omnibus caſib.
h predictis,in quib.dixi executionem mereri,intelligo [h] ſi ſit ta-
lis ſtipl'o interpoſita in iudicio coram iudice,alias ſecus,arg.
l.ij.C.de execu.rei iud.ꝛ l.minor xxv.annis,cui fideicommiſſu3.
ff.de minori.Rō,q2 tunc non eſt liquidum iudici,nec vr̄ cōfeſſio
4 facta coram iudice.Quero,quid de ſtipulatione rem ratam ha-
5 beri an meret executionē?dicā j.re3 ra.ha.l.ſi ſine.§.j.¶ † Que
ro,qñ fideiuſſor iudicatū ſolui eſt exactus,facta ꝯ eum executio-
ne,vtrum ipſe habeat neceſſe agere ꝯ dñm via ordinaria,ſ.actio
ne mandati,an vero poſſet ꝯ dñm impetrare executionem?
i R.ñ.ſic,ſine ꝓceſſu ordinario.tex.eſt in l.fi.C.de vſu.rei iudic.
6 Id,† qđ dixi,ꝙ in fideiuſſorem iudicio ſiſti fit executio,intellige,
ſi non ſteterit tempore debito in iudicio:non ſi per ſniam fuerit
iudicatum,q2 per ſententiam liberatur,l.grece.§.poſt litem.
ff.de fideiuſſo.

ADDITIONES.

a Alex.¶Quero vtrum.An ſnia lata ꝯ principalē,poſſet poſtea
fieri executio ꝯ fidiuſſorem ꝛ quid eꝯ an ſit lata ꝯ fideiuſſore3,vi
deatur condemnatus principalis,vide Bal.in d.l.fi.C.de vſu.
rei iud.adde que no.in l.cum filius.de verb.obl.Et in ſimili,qd
in fideiuſſorem rem ratam haberi,vide Bar.j.tit.j.in l.ſi ſine.§.
cum aūt.ad fi.Quid in fideiuſſore de defendendo,vide j.eo.l.ſi
quis.§.ſi plures.ꝛ Guido.de Suza.in d.l.preſenti.C.de his q
ad eccl.confu.ꝛ Bal.in l.duobus.in §.igitur qui iurauerit.ff.de
iureiur.in l.grege.ff.de pig.hic alle.ꝛ vide gl.in c.j.de iureiur.
li.vj.ꝛ Arch.xj.q.j.in c.quidam.ꝛ Imo.in l.a ſnia.in prin.ꝺ ap
pella.ꝛ aliquid per eum in l.in duobus.de duob.re.ꝛ plene per
Bal.Inſti.de ſatiſda.§.fi.vbi tandem reſidet cum Bar.ꝑ Bal.
no.in addi.Spe.in ti.ūe ſenten.ꝛ Bal.in l.fideiuſſor,alias eſt l.
ij.in §.fi.alias eſt l.iij.ſiue in duplum.cum §.ſeq.qui ſatiſd.cog.
b Alex.¶H3 aliquas exceptiones.No.ꝙ fideiuſſor pōt oppone
re ex perſona ſua aliquas exceptiones,quas nō pōt principalis
tene menti hoc.Et qđ poſſit opponere fideiuſſor ꝯ exceptione3
ſententie,t3 Bal.poſt Ja.Bu.in d.l.fi.§.j.ver.quero nunquid
in iſta lege.cum ſeq.de vſu.rei iud.
c Alex.¶Verbum ſtatim,ſignificat ſummariam cognitionē,ꝛc.
Idem dicas de verbo,illico,ꝛ quanto citius,ꝛ quam celerrime,
l.ſi quis.ꝛ ibi Bar.C.de po.Et de dictione,ſtati3,vide Bar.tex.
ꝛ ibi Imo.in d.l.diuortio.ff.ſol.ma.Illis adde omnino Ange.
in auth.de litigio.circa prin.Adde Bart.in l.Imperator.j.de
iure fiſ.Quid de verbo,protinus,vide no.in l.ij.per Bal.C.vt
lit.pen.ꝛ ibi quid ſi in inſtro apponitur verbum,protinus,ꝛ in-
ſtrumentum iſtud ſit penale,iudex illico ꝓducto eo poterit ſine
aliquo proceſſu ꝛ ſolennitate illu3 condemnare.ꝛ de iſta dictio
ne eſt tex.in l.iij.§.in amittenda.de acquir.poſ.adde an fideiuſ-
ſori de iudicio ſiſti ſit offerendus libellus,Jo.And.in addi.ad
Spe.in tit.de fideiuſ.§.ſequitur.in j.addi.
d Alex.¶Meret executionē.Adde Bar.in l.j.ad fi.ff.de ꝯfeſ.
e Alex.¶Meretur executionē.Ange.hic.ꝛ ēt Bal.in l.duob.§.
igitur ſi quis iurauit.de iureiur.Adde tu,ꝛ limita hoc dictum
Bar.vt habes per Maria.Soc.in c.dilecti.ij.q.j.de foro cōp.
ꝛ in c.j.eo.ti.ꝛ Pet.de Anch.in repe.reg.ea que.q.xxij.
f Alex.¶Quero,an.Uide Bal.in l.qui crimen.in vj.q.C.qui ac
cu.non poſ.Plene per Jac.de Bel.in diſputatione quā ponit
in l.ſancimus.in ij.q.C.de fideiuſ.ꝛ vide quod no.in l.eum pro
quo.de in ius vo.ꝛ in l.ij.§.fi.qui ſatiſd.cog.
g Alex.¶De clauſula.Uide Bar.in l.proinde ſi occiſus.§.no-
tandum.ff.ad l.Aquil.
h Alex.¶Intelligo.Adde Bar.ꝛ quod ibi dixi in l.tale pactu3.
§.qui prouocauit.ff.de pact.
i Alex.¶Rñdeo ſic.An aūt ſi fideiuſſor capiat̄ ꝑ debito,poſſet ꝑ
eundem iudicem facere capi principalem incidenter,l3 alias nō
eſſet ſuus iudex.Bal.vr̄ velle quod ſic,in fideiuſſore iudicij,nō
autem ꝯctus ſm eum,no.vt in l.cum eorum.C.de ſen.ꝛ in l.fi.C.
de vſur.rei iu.ꝛ ꝙ ibi dixi poſt Bal.in fi.

LEX II.

1 ☞ Fideiuſſio iudicatum ſolui,quod perit inſtantia perempta.
2 Acta ꝑtinētia ad litis deciſionē,nō pereūt inſtantia perempta.
Acta pertinentia ad litis ordinationem,vide j.nu.3.ꝛ 8.
3 Acta ꝑtinētia ad ordinationē litis inſtātia perēpta pereūt,quo
ad effectus futuros:ſecus quo ad effectus conſummatos.
4 Acta facta vno iudicio,quando faciant fidem in alio.
5 Teſtes examinati in vna inſtantia,non faciunt fidem in alia,ſi
non ſunt publicati.
Teſtes examinati in vna inſtantia,ſi nō ſunt publicati,poſſunt
per iudicem alterius inſtantie publicari in caſib.in quibus fi-
dem facerent,ſi eſſent publicati.ꝛ nu.10.
Teſtes recepti coram arbitro faciunt fidem in alia inſtantia,ſer
uata diſtinctione l.fi.C.de arbit.
Teſtes examinati coram iudice in vna inſtantia,faciunt fidem
in alia,ſi tenditur ad eundem finem inter eaſdem perſonas.
6 Teſtes examinati in vna inſtantia,faciunt fidem in alia inſtan-
tia,inter diuerſas perſonas,in illis caſibus,in quibus ſententia
lata inter alios preiudicat.
7 Teſtes examinati in vna inſtantia,quando poſſunt in alia pro-
duci,ꝛ examinari.
8 Acta pertinentia ad litis deciſionem,vt ſententia,an pereant
perempta inſtantia.
9 Accuſato aliquo de crimine publico,ꝛ teſtib.examinatis tam
ad defenſam,quam ob offenſam,ſi inſtantia ſit perempta,accu-
ſator ſuperueniens ſi vtatur teſtibus ad offenſam,tenetur etia3
recipere teſtes ad defenſam.

10 Teſtes examinati in vna inſtantia parte perſone, ⁊ publicati in
contumaciam in alia inſtantia, contra eaſdem perſonas preiu-
dicant, ſecus quo ad alias perſonas, licet per aliam iudicẽ poſ-
ſunt publicari.
11 Tertius appellans pro ſuo intereſſe an poterit iterum teſtes
producere.

1 **Cum lite.** Perempta † inſtantia, liberatur
fideiuſſor iudicatum ſolui. hoc di-
cit. ¶ Quero, qualiter lis perierit: Dicit glo. lapſu
2 triennij, ⁊ iſtam tene. Ulterius dicit gl. † qd finita cau-
ſa trienniſo, prima acta [a] non valet Doct. dicunt, aut ſunt acta
pertinentia ad deciſionẽ cauſe vt cõfeſſiones, ⁊ atteſtationes, ⁊
ſimilia tunc nõ pereũt, ſed proſunt etiam in ſecũda, l. iubemus.
C. de liber. cauſa. ⁊ l. cũ antea. §. fi. C. de arb. ⁊ l. vlti. de teſt ⁊ no.
in l. properandum. §. ⁊ ſi quidẽ. per gl. in verb. iudicij. C. de iud.
hoc in atteſtationibus videtur eſſe verum, ſm Jac. de Are. ſi in
prima inſtantia dicta teſtiũ fuerunt publicata, alias ſecus, l. ge-
ſta. C. de re iu. Et ita intelligit ipſa gl. que eſt ſ. que in frau. cre
dito l. ij. circa fi. Et ita refert Cyn. C. de iud. l. properãdum. §.
⁊ ſi quidẽ verſi. ſecundo queritur, pone. Inno. tamẽ videtur vel
le contrariũ, extra de teſti. c. Albericus. ſed. j. di cam. Aut ſunt
acta pertinentia ad litis ordinationem, vt libelli oblatio cita-
tio, ⁊ fideiuſſorum datio. ⁊ ita pereunt. ita loquitur hic. ⁊ ita de
bet intelligi quod nota. in l. ſi vt proponis. C. quomodo, ⁊ quan-
do iud ſi ibi per docto, ⁊ hoc tenet Innocen. extra de teſtibus. c.
3 cauſam. j. ¶ Sed † quero, licet acta pertinentia ad litis ordina-
tionẽ pereant, an pereat effectus eorum: Uerbi gratia, per litis
cõteſtationem quis efficitur malefidei, ⁊ actio perpetuatur. Itẽ
tranſit in heredem. Item fit litigioſa res, an perempta inſtan-
tia pereant omnes iſti effectus. gloſſ. in l. ij. C. de fruc. ⁊ lit. ſpen.
dicit, ꝙ ſic: ſed in d. l. properandum. §. j. dicit contrarium. ⁊ iſta
eſt vera quam etiam tenet Innocen. in dicto capitulo, cauſam.
Probatur ergo ex predictis, quod acta pertinentia ad ordi-
nationem litis pereunt perempta inſtantia quo ad effectus fu-
turos, licet quo ad effectus iam perfectos, ⁊ conſummatos,
remaneant illa acta, ⁊ eorum effectu, ⁊ iſta pro huius legis le-
4 ctura ſcholaſticis ſufficiant. † Ut autem predicta omnia cla-
b rius intelligantur, quero, vtrum [b] acta facta in vno iudicio, fa-
ciant fidem in alio. de quo per gloſſ. ⁊ Cyn. C. de eden. l. is apud
quem. ⁊ l. ſi vt proponis. C. quomodo ⁊ quãdo iud. Tu dic quan
doque queritur ad actũ, quandoque queritur de effectu acto-
rum. Primo caſu, cum queritur an actum ſit acta facta in vno
iudicio faciunt fidem in alio quocunque, ⁊ inter quaſcunque
perſonas; poſtquam tamen notarius reduxit in publico inſtru-
mento, ſic libellum datum, ſic litem conteſtatam, ſic reſponſum
ſic iuratum, ſic ſententiatum, ⁊ ſimilia. De hoc queritur, an hoc
publicum inſtrumentũ, facit fidem, vt C. de re iudi. l. geſta. ⁊ C.
de probatio. l. cum res. ⁊ extra de probat. cap. quoniam cõtra. ⁊
iſto reſpectu nunquam perempta inſtantia pereunt acta: ſem-
per enim probant ſic actum eſſe. Quandoq; queritur de effectu
actorum, ⁊ tunc ſcias, quod quedam ad veritatis indagatio-
nem, quedam ad litis deciſionem. Primo caſu, dico quod dicta
c acta habent quoſdam effectus, qui reſpiciunt [c] ipſam inſtan-
tiam, ⁊ iſti effectus ſiue ſint pfeci, ſiue perficiendi, pereunt perẽ-
pta inſtãtia. Et ita loquitur hic Exemplum datio libelli, ⁊ litis
conteſtatio, ⁊ datio fideiuſſorum, ⁊ ſimilia, habẽt effectum qd ex
his poteſt perueniri ad effinitiuam, ⁊ hic effect⁹ eſt ex futuro, ⁊
perit vt hic. Nec obſt. qd dixi ſupra de re iud. l. cum queritur.
quia ibi inſtantia non perierat. quia ſentenia erat nulla. Itẽ ha
bẽt effectum, quod amplius dilatorie, vel declinatorie non poſ-
ſunt opponi, l. fin. C. de exceptionib. l. Pomponius. §. ratihabi-
tionis ſupra de procu. ⁊ iſte effect⁹ erat pfectus, nihilominus
perit, l. hos accuſare. §. hoc beneficio. infra de accu. Habẽt etiã
quoſdam effectus, qui reſpiciunt potius cauſam, quam inſtan-
tiam vt quod actio ꝑpetuetur quod res fiat litigioſa, qd poſſeſ-
d ſor ſit malefidei, ⁊ iſtis effectus remãent. vt ſupra dixi. [d] tamẽ iſti
effectus ſe non extẽdunt ad alias perſonas, l. cum notiſſimi. §.
ſed ⁊ ſi quis. C. de preſcri. xxx. ann. ⁊ ibi no. ⁊ C. de pſcrip. lõg.
temp. l. j. Itẽ non extendunt ſe ad inſtantia, que fit ex alia cauſa.
l. fiſcus in queſtione, infra de iur. fiſ. ⁊ ibi eſt caſus ⁊ ibi dicam.
Extẽdunt ergo ſe ſolum ad aliam inſtãtiam, ex eadẽ cauſa, ⁊ in-
ter eaſdem perſonas vel que habebantur loco eiuſdẽ. Quedam
ſunt acta. que pertinent ad veritatis indagationẽ vt teſtes ⁊ cõ
5 feſſiones. Uideamus primo † de effectu teſtium. [e] Et dic, quod ſi
e non ſunt publicati, non faciunt fidẽ in alia inſtantia, ſcdm Jac.
de are. l. geſta ⁊ ibi no. C. de re iu. veruntamen in his caſibus. in
quibus ſi eſſet publicata, facerent fidem, vt ſtatim dicam, in illis
caſibus põt peti etiam a iudice alterius inſtantie, vt illa dicta
f publicet [f] Et ita intelligo dictum Inn. in c. Albericus. extra de
teſtib. niſi eſſet aliqua iuſta cauſa impediendi publicationem,
c. conſtitutis i preſentia, de teſtib. ⁊ ibi eſt caſus. Si vero teſtes
ſunt publicati tũc habent duplicem effectũ. Primo. ꝙ eis cre-
datur. Secundo quod alij teſtes non recipiantur Primus effe
g ctus durant in alia inſtantia [g] inter eaſdem perſonas, ſecundum
gl. C. de eden. l. is apud quem. nõ inter alias, niſi loco eiuſdẽ ha
beantur vt ibi no. Tu dic, aut ſunt recepti ab arbitro, ⁊ tunc fa-
ciunt fidẽ in alia inſtantia, l. cum antea. in fi. C. de arbi. ſeruata
diſtinctione que ponitur C. de teſtib. l. fi. Si vero ſunt recepti co
ram iudice, tunc faciunt finem inter eaſdem perſonas in cauſa
ciuili, nõ ſeruata diſtictione d. l. fi. C. de teſti. ⁊ l. geſta. C. de re iu
di. ⁊ ita tenet Inn. extra teſt. c. cum in tua. licet videatur dice-
re cõtra in l. properandum. in l. fi. C. de iudi Et hoc tenebat. Ja.
h Bu. quod intellige [h] ſi alia cauſa tendit ad eundem finem, alias
dic, vt dicam in l. ij. §. j. j. vi bon. rap. ⁊ bene ⁊ hoc i ciuil. In cau
i ſa vero criminali [i], a t faciunt fidem. dicam i l. §. prealleg. §. j. vi
bo. rap Si vero queris an faciant fidẽ inter alias pſonas, do re
gulam quod in illis caſibus, in quibus ſententia lata inter alios
alijs preiudicat, in illis preiudiãt ille probationes, caſus eſt. ſ
de ireiur. l. ſed ⁊ ſi poſſeſſori. §. fi. ⁊ l. ſeq. ⁊ hoc tenet Innou. extra
de teſtib. ⁊ cauſam. ⁊ ideo conſuluit Dy. ⁊ dixi in l. ſi mater. §. fi.
de excecu. rei iudi. Et idem dico de confeſſione, l. iubemus. C. de
7 liber. cau. Sed † contra predicta facit de excuſ. tut l. ſpadonẽ. §.
qui abſolutus. ⁊ de vac. mu. l. j. §. qui excuſatione. Ideo quidã
limitant predicta vera eſſe in his, que curſu temporis non mu-
tantur, alias ⁊ inter eaſdem perſonas non faciunt fidem, vt di-
ctis legibus ⁊ ita dicit Dy. in, d §. qui abſolutus. ⁊ Cyn. in l. ſi vt
proponis. C. quomodo ⁊ quando ind. ſed non bene loquuntur
Nam ibi in primo indicio probatur tũc liberos viuere. ⁊ ideo ſi
in ſecundo queretur, an illo tempore liberi viuerent, illa pri-
ma acta probent inter eaſdem perſonas, vt dictum eſt Sed qr
in ſecundo iudicio queritur, an tunc viuant liberi ⁊ ſic de alio,
quam fuerit dictum in primo: ideo in hoc nõ probant. Imo ⁊ ſi
in eodem iudicio teſtis diceret quod vidit i ãſunt anni, viuere
liberos, non ſequeretur, ergo hodie viuunt, vt dictis legib. Se-
cundus effectus, ſcilicet, an in alia inſtantia poſſint de nouo pro
duci ſuper eodem, non obſtante publicatione facta in prima, di
cam. j. vi bon. rap. l. ij. §. j. quia aut teſtes producuntur ad eũdẽ
finem, ⁊ nõ poſſunt, aut ad alium finem, ⁊ poſſunt, vt ibi dicam.
8 Quedam ſunt [l] acta pertinentia ad litis deciſionem, vt ſentẽtie,
⁊ iſte vtrũ alijs proſunt, vel noceant. nõ eſt noſtra materia hic,
ſed. ſ. l. ſpe. de re iudi. ⁊ C. qui res iudi nõ no. l. j. ¶ Iuxta pre-
miſſa quero. aliquis fuit de publico crimine accuſatus, ⁊ fuerũt
recepti teſtes ad offenſam ⁊ defenſionem, deinde perit inſtantia,
ſuperuenit de nouo ad accuſandum quidam, qui ſuam iniuriam
proſequitur, ⁊ dicit ſe ignoraſſe, an teſtes recepti in prima faciãt
hic fidem: Et videtur quod teſtes ad offenſam proſint, qr con-
demnatoria ſi fuiſſet lata in primo, ſufficeret huic ſecũdo accu
ſanti: teſtes vero ad defenſam videtur non poſſe induci, qr abſo
9 lutoria lata huic nõ preiudicaret, l. ſi cui. §. ijſdẽ. de accuſ † Sed
dico, ſi accuſator vult vti teſtibus ad offenſam, cogitur admitte
re teſtes ad defenſam, l. petẽde. C. de temp. in integ. reſti. peten.
⁊ quia non poteſt pro parte ratum habere, l. in cauſe. in pn. ſ. de
procu. ⁊ quia obet vti adminiculo authoris, cũ ſua cauſa, l. Põ
10 ponius. §. cum quis. de acqui. poſſeſ. ¶ † Secũdo quero, certũ eſt
quod in illis caſibus. in quibus ſententia eſt lata cõtra vnũ alte
ri nocet, eſt verum, ſi eſt lata cõtra preſentem: ſecus ſi contra cõ
tumacẽ, l. Papinianus. §. meminiſſe. in fi. ⁊ l. qui repudiatis. de
inoffi. teſta. ⁊ C. de pig. l. preſes. Pone ergo, ꝙ teſtes ſũt recepti
parte preſente, quando iurauerunt, ſed in illorum publicatiõe
pars fuit contumax, quid erit in alio iudicio: Certe quãtum ad
k eaſdem perſonas non eſt dubium, quod preiudicant [k]: ſed quan
tũ ad alias perſonas videtur quod examinatio preiudicet, ſed
non publicatio, quia facta parte contumace, ſicut non preiudi-
caret ſententia. ſm ea que dicta ſunt, ⁊ ſic eſſet neceſſe, quod ad
iſtas partes iterum publicentur. quod poteſt fieri etiam ab alio
11 iudice, vt dictum eſt Predicta † faciunt, pone quod tertius, cu
ius intereſt. appellat, an poterit iterum teſtes producere, forte
tangam in l. a ſententia. j. de appel.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Prima actu. Ane acta pereant perempta iſtãtia, vide
Bal. in l. ij. C. de eden. ⁊ in l. ꝑperandũ. per Cy. C. de iudi. Et
qd ſi finita eſt iuriſdictio delegati, qr reuocatus eſt an acta per-
eant, ⁊ de nouo ordinarius cognoſcat, ⁊ an ex eiſdem actis. Ui-
de Bal. in l. edita. i viij. ⁊ ix. queſtio. C de eden. ⁊ vide not. verbũ
Bal. in l. ij. C. de fru. ⁊ lit. expẽ. ⁊ i d. l. geſta. C. de re iudic. ⁊ vide
Bald. in ti. de pac. conſtan. in verb. in cauſis. ⁊ ibi de citatiõe, an
pereat, ⁊ eum ibi omnino videas, vide que dixi in l. j. C. de fruc. ⁊
li. expẽ. Et an iuriſdictio delegati pereat perẽpta inſtãtia, vide
gl. ⁊ doc. in c. pe. de iud. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in l. iudex in prin. de re iu.
vide Bar. in l. ij. ſ. j. ff. vi bon. rap. Uide Innoc. i c. quamuis. de

reiudi. ⁊ in c. cauſam. de teſtib. ⁊ qđ not. Bal. in l. eos. C. de fal. Adde Bal. in d. l. properandum. §. ⁊ ſi quidem. Innoceñ. in c. conſuluit. de offi. dele. Quid autem ſi propter ineptum libellum ſecuta eſt abſolutoria, dic quod omnia pereunt ſecundum Bal. in l. ij. C. de fruc. ⁊ lit. expen. Et adde, quod ſemper acta, ⁊ ſententia lata inter alios contra tertium aliquale preiudicium inferunt licet non plenam probationem, ſecundum gl. in l. ſi duo patroni. in prin. de iureiur. ⁊ in l. iij. in princ. de appel. Bart. in l. admonendi. de iureiur.

b Alex. ¶ Quero vtrum. Materiam iſtam pleniſſime tractaui i l. ij. C. de eden. Et ibidem vide Iaſ. Adde Bal. in cap. conſuluit de offic. delega.

c Alex. ¶ Qui reſpiciũt. Et ad materiam, adde qđ licet confeſſio domini in vna cauſa preiudicet in alia ſecus eſt in confeſſione procuratoris, ſecundum Compoſt. ⁊ Ioã. And. in c. per inquiſitionem de elec. ſequitur Inno. in c. j. vt lit. non conteſt. cõfeſſio in vno iudicio non preiudicat alleganti contrarium in alio Gl. eſt no. in aut. item poſſeſſor. ⁊ in corpore. C. qui po. in pig. hab. ⁊ vide Bar. ⁊ Bal. in l. ij. C. de eden. ⁊ id quod ibi dixi. ⁊ an confeſſio vnius in vno iudicio preiudicet alteri in caſu, quo ſententia lata cum vno nocet alteri, vide Bar. infra proxi. ⁊ per do. Ant. in c. quãuis de reiud. ⁊ ibi per Ab. ⁊ vide Bar. in l. ſi proluſorio. §. j. de appel. ⁊ vide que dixi in l. ſepe. in ij. q. de re iudic.

d Claud. de Seyſſell. ¶ Vt. ſ. dixi. Iſtud eſt verum quando perit inſtrumentum lapſu temporis: ſecus ſi propter delicta partis, licet annullaret acta: quia tunc in fauorem illius non remanerent iſti effect⁹ ita ſingulariter Bal. i cap. ex tenore. de reſcri. faciunt que dicit Alex. in l. ij. C. de edẽ. ⁊ in l. cum mota. p Bar. poſt gl. ibi. C. de tranſac.

e ¶ De effectu teſtium. Pro concordia aduerte, qđ dicta teſtium examinatorum redacta in ſcriptis per tabellionem, ſed non publica, poſſunt publicari coram alio iudice, coram quo noua inſtãtia eſt inchoata. Ita Bartol. in hac l. cum lite ⁊ Bartol. in l. ſolam C. de teſtib. poſt gloſſ. Contrarius allegatur in l. geſta. C. de re iudic. tu dic ipſe Bar. ſecundum ſuas diſtinctiões vbique ſe ſaluat, nam in hac l. cum lite. dicit, aut ſunt tales teſtes, qui in certis caſibus facerent fidem in alia inſtantia coram alio iudice quo ad alias perſonas, ⁊ tunc poſſunt publicari per illum ⁊ ita procedat opi. affirmatiua. extra autẽ illos caſus procedat opi. negatiua. Vel etiam ſecundum quod ipſe dicit in d. l. geſta. opi. affirmatiua procedit quando coram ſucceſſore, ⁊ ſic in eodem tribunali: ſecus quando corã alio prorſus ſeparato, ⁊ i diuerſa iuriſdictione. Poſſet etiam fieri ſaluatio, faciendo differentiam inter receptos. per arbitrum, ⁊ iudicẽ, vt ſenſit Bart. Hanc vide per ſubtilem doc. domini. Franc. Are. i c. cauſam, que de teſti ¶ Alex. Vide Bal. in addi. Spe. in ti. de inſtru. edi. in vlti. col. in ver. acta. ⁊ per do. Anto. in c. Albericus. de teſti. vbi tenet cõtra Bart. ⁊ plenius per eum in d. c. cauſam. j. eod. titu. videlicet, qđ iudex alterius inſtantie non poſſit iudicare, ad fidẽ, vt in alia inſtantia fidem faciat: ſed debẽt teſtes iterum produci, niſi mortui eſſent, ſecundum diſtinctionem l. fi. C. de teſtib. ⁊ c. in preſentia. extra eod. tit. pro quo alle. tex. i c. cum cauſam eo. tit. in fi. cũ gl. in verbo, iure voluerunt. ⁊ tenẽt Bald. ⁊ Saly. in l. geſta. C. đ re iud. per. d. l. fi. de teſtib. do. Abb. in d. c. cũ cauſam. tenet. opi. Bar. hic ⁊ dicit, quod tex. ibi intelligitur in arbitro, ⁊ adducit alia ſatis leuia. Idẽ tenet Inno. in d. c. cum cauſam motus ratione, ne facultas probationum anguſtetur, per l. quoniam. in fi. C. de heretic. Sed Bart. in d. l. geſta. tenet. contrarium eius quod hic. Nam vult ibi, qđ atteſtationes non publicate, nullo modo faciãt fidẽ in alia inſtantia, nec poſſunt publicari p iudicem alteri⁹ inſtantie. ⁊ idem videtur velle Cy. poſt Iac. de Are. in d. l. pperandum in. §. fi. ⁊ Bar. in l. j. cũ duab. ſeq. ſ. que in frau. cred. q ita intelligit gl. ibi in l. iij. Facit quod notant gl. ⁊ Bar. in l. ſola. C. de teſtib. ⁊ Bar. in l. ij. C. de edẽ. ⁊ expſſe hic tenet Iac. de Mat. ⁊ Bal. i d. l. fi. C. de teſtib. ⁊ Cy. ibi trãſit cũ Bar. hic Placet mihi opi. do. Ant. ⁊ ſequaciũ. p d. c. cũ cauſam. cũ gl. Bene facit qđ no. gl. ⁊ Bar. in l. admonẽdi. de iureiur. in. ver. quero quid ſi dicta teſtium. Ex quo infertur quod qñ atteſtationes non ſunt publicate, illud qđ dicitur in arbitrio in d. l. fi. habet locum in iudice ex idẽtiate, rationiſque maioritate. Sed qñ ſunt publicate coram iudice, nõ habet locum qđ dicit in d. l. fi. q2 atteſtationes indiſtincte faciunt fidẽ in alio iudicio. c. cauſam. j. de teſtib. ⁊ d. l. geſta ſcđm Iac. Bu. ⁊ Bar. i d. l. fi. ⁊ Bar. in l. p hãc. ad fi. C. đ tẽp. ap. ⁊ in d. l. ij. C. de eden. ⁊ hic. Inno. in c. cũ in tua. de teſtib. ⁊ i d. c. cũ cauſam. Ful. ⁊ Paul. de Caſt. in l. ij. C. de edẽ. ⁊ Bal. i d. l. fi. vbi aſſignabit bonã rationẽ differẽtie, licet ipſemet Bal. ⁊ Ang. in l. ij. C. de edẽ. ⁊ in d. l. pperandum. §. fi. teneãt contrarium, ſcilicet, qđ habet locũ diſtinctio d. l. fi. vt no. gl. in d. l. pperandum. §. fi. ⁊ nõ bene. vt ibi etiam p Cy. ⁊ Ang. ⁊ ita intelligit. no. per. Cy. in d. l. ij. C. de eden. ⁊ hoc etiã tenet late Bar. i l. ij. §. j. ff. vi bo. rap. Sz an atteſtationes nõ publicate in cauſa principali faciãt fidẽ corã iudice apppellationis, dixi poſt Saly. in d. l. ij. C. de edẽ. ⁊ tenui qđ ſic ⁊ dicit Bald. in l. ſi quis in hoc genus. C. de epiſ. ⁊ cle. qđ cõfeſſio ſpontanea de crimine non facit fidem in alio iudicio, ſi in primo cõfeſſus fuerit abſolut⁹, alle. Inn. in c. mulieri de iureiu. Facit qđ dixi in l. interdum. §. fi. ff. de fur. Et quid teſtibus examinatis in loco longinquo vide Bar. i l. ij. C. de naufra. lib. xj. ⁊ quod not. in l. cum ab initio. ⁊ in l. ſed ſi quis ex ſignatoribus. quẽadmo. teſta. ape. vide Inn. in c. cum in tua de teſtib. ⁊ Bal. in d. l. ij. C. de eden ⁊ iſtis adde. Bar. in d. l. admonẽdi. i ver. quero. quid ſi dicta teſtiũ. ſ. de iureiur. q dixit. qđ dicta teſtiũ recepta cõtra alios faciunt ſemiplenam probationẽ, ſi modo nõ poſſunt examinari alias ſecus. Et in materia vide gl. ⁊ Bar. in l. res hereditarias. j. de. expil. here. ⁊ Bal. in. d. l. geſta. in. l. co. ⁊ i materia adde gl. ⁊ na. ibi p doc. in c. cũ dilectus. de ordi. cog. ⁊ ibi an acta facta in iudicio ſummario faciant fidem in plenario ⁊. Inno. in. c. fi. eod. titu. an probationes facte in dilatoriis probent i principali: Et videtur dicere, quod non niſi in confeſſione. Ad quod vide do. Anto. in c. j. de proba. ⁊ no. per. Bar. in d. l. ij. ff. vi bo. rap. ⁊ quod dixi Inſti. de act. §. ſequens.

f Alex. ¶ Dicta publicet. Iſta. ſing. limita i caſu pprio. p. Bar. i l. eos circa pn. j. de falſis. ⁊ adde Bar. in l. fi. ⁊ Bal. C. de teſtib. vió q dixi ad ea q dixit hic Bar. poſt Abb. i c. cauſam. de teſtib.

g Alex. In alia inſtãtia. Et mutatio ſtatu perſone, vt eſt gl. no. ibi Bar. in l. ſi filio. ij. ſ. ſolu. matr.

h Alex. ¶ Quod intellige. Alias ſecus vt dicit Ang. ⁊ Fulg i l. ij. C. đ eden. p. c. veniẽs ij. de teſtib. ⁊ do. Ant. in c. cauſam. j. de teſtib. ſz Bar. in d. l. ij. §. j. j. vi bo. rap. hoc reprehẽdit, ⁊ reſpõdet ad d. c. veniens ⁊ propter hoc Cy. ⁊ Bal. in l. ij. C. de eden dicunt ⁊ melius. qđ acta in vna cauſa, faciunt fidẽ in alia inter eaſdẽ perſonas vt ibi per eos: alias ſecus quando precedẽs cauſa ſic ſe habet ad ſecundam, qđ lata ſententia in vna parit exceptionem rei iudicate in alia: ſecus in confeſſione, vt ibi per Bal. ⁊ iſtud etiã probant iura allegata per. Bar. in d. l. ij. vi bo. rap. in verſi. quero. vtrũ iunctis hic no. p eum. in verſ. venio ad lect. Pla. ⁊ iſtud teneo, q2 regula eſt, qđ cui nocet ſentẽtia, nocent acta, vt hic, etiã per. Bar. tñ Abb. dicit, quod probatio facta in cauſa deſperata ⁊ ſic iniqua in alia ſententia non parit exceptionẽ rei iudicate. ſed non placet ex predicto. c. veniẽs. ⁊ vide Abb. in d. c. cauſam.

i Pom. ¶ Criminali. Sẽtẽtia inter alios lata alios preiudicãte, piudicãt ⁊ acta. De quo Bar. in l. ij. C. de edẽ. ⁊. Ro. ⁊ Ful. in d. l. ſi poſſeſſori. ⁊ facit bon⁹ tex. in d. l. Iulian⁹. ſ. de manu. quẽ no. ad. hoc. Bal. i c. dño. guerrã. §. ad hoc. i tit. hic finit i lex. Ex hoc habes inferre, qđ cũ ſentẽtia lata ſup nullitate pceſſus, vel inſtrumentorum, faciat fidẽ quo ad oẽs, vt dicit Inno. in c. ad noſtrã de proba. do. Ant. in c. pe. in verſ. ſecundus. principalis caſus de re iud. qđ ita etiã omnia illa acta nullitatis faciũt fidem quo ad oẽs, alias ex quo pcedit argumẽtũ a ſentẽtia ad acta reliqua. Circa hoc, vide p do. Alex. ⁊ vide Matheſil. no. ixv. ⁊ ſeq. Et. dũ Bar. hic. dicit idẽ in cõfeſſione, vide Alex. cõſ. xix. in pri. vo. iiij. ⁊ cxvj. in prin. vol. j. ⁊ vide quod poſui i d. l. ſi mater. §. fi.

k Alex. ¶ Quod preiudicant. Et per hoc videtur qđ teſtes producti contra Titium ſuper nullitate proceſſus vel inſtrumenti, aut ſimilium probent quo ad omnes, ſicut prodeſt omnibus ſententia contra Titiũ lata, ſecundum no. p Inn. ⁊ Io. And. in c. in noſtra de procu. ⁊ expreſſius p Ant. de Bu. in c. pe. verſi. ſecundus principalis. caſus de re iudi. ⁊ in c. cauſamque. §. qui fil. ſint legi. ⁊ Inno. in l. ſepe. de re iud. ⁊ ex tex. in c. inter dilectos. ⁊ quod ibi no. Abb. ad id quod dicit hic Bar. de fi. inſtru. Et an cõfeſſio in vno iudicio preiudicet in alio, vide que dixi. ſ. proxi. ⁊ in prin. huius legis. In contrarium facit. l. ſi p luſorio. §. j. in ver. quare his ⁊ qđ ibi no. de appe. ⁊ l. a ſententia. §. j. Et pro ſolutione dic, quod aut qui cõfertur, erat principalis in cauſa qua litigabat, ⁊ procedit dictũ. Bar. hic, ⁊ in d. l. ij. in fi. C. de eden. videlicet qđ preiudicat quo ad omnes, eos quibus preiudicaſſet ſentẽtia. facit l. poſthumus. §. ſi quis ex his. ſ. de in offic. teſt. ⁊ quod no. i d. cap. cauſam. qui fi. ſint legit. Sed ſi queris an confeſſio ſua preiudicet alteri, tunc procedit opi. Bar. i d. l. ſi proluſorio. Et ita vt dixi, volunt do. Ant. ⁊ Abb. in d. c. pe. de re iudic. quicquid dixerit Cy. in d. l. vnica. in. vij. q. C. de confeſ. Si autẽ ille qui erat in lite, nõ eſt principalis, ad quẽ cauſa pertinet exemplum in caſibus. l. ſepe. ſ. de re iud. tũc videt qđ confeſſio ſua preiudicet ſciẽtibus ⁊ patientibus eũ eſſe in lite nõ confitẽdo per modum cõtẽtioſe iuriſdictionis. d. l. ſepe. ⁊ ibi dixi in q. Et per hoc videt clarum quod dixi. ſ. eo. in apoſt. in prin. de teſtibus productis, ⁊c.

ADDITIO.

Si quis ad aliquem. Iſta lex qualiter debeat intelligi declarabitur. j. eo l. cum apud Semproniũ ideo non inſiſto.

Actio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1 ☞ Actio vtilis nobis querit̃ p negociorū geſtorē ratihabitio
2 ne ſecuta in illis caſibus,in quib⁹ queritur per procuratorem.
Coniuncta perſona non eſt procurator,τ factum per eum non
preiudicat domino,niſi ratihabitione ſecuta.

§. Stipulationem.
Hic §. diuidit̃. Primo dicit qd̃ poſſunt iſtam ſti
palationem; vtiliter exigere pcurator,tutor τ curator. Secūdo
format aliquas queſtiones circa procuratorem. Tertio format
queſtiones circa tutorē. Quarto,format queſtiones circa cura-
torē. Secunda ibi pcuratorē. Tertia ibi ſʒ τ qd̃ de tutore. Quar
ta ibi ſʒ τ curatorez. ¶ In tex.ibi ſtipulari poſſunt dic,id eſt,exi
gere vtiliter,ita qd̃ vtilē ex ſtipulatione acquirāt ei,cui⁹ pſonā
in iudicio repreſentāt.vt.ſ.de pcura.l.in cauſe.§.vlti.τ l.ſi pcu
3 rator.ita dicebat Eldrad. ¶ Nota in verſic.ſʒ.τ ſi ratum.qd̃ in
illis caſibus in quibus p procuratorē q̃rit vtilis i eiſdē querit̃
p geſtorē ratihabitiōe ſecuta. Iʒ i ver.ſʒ τ ſi forte.ibi vir vxoris
nomine dic.ſ.interuenit.τ cautionē iudicatū ſolui recepit. ¶ No.
tex.ibi qd̃ enim eis,ꝛc.τ tex.ibi,cauēdū,quaſi nūquā fuerit cau
tū:ſecus ſi verus pcurator cautionē recepiſſet,τ domin⁹ litē in-
choaret. Nam tūc cū tranſiret cautio in dn̄m,non eſſet de nouo
cauendū,vt ſ.de pcu.l.in cauſe.§.ſi.τ l.ſi procurator. No.etiā†
a ex iſto ver.qd̃ ꝯiūcta pſonaª nō eſt procurator,τ ſic facit ad id qd̃
dixi vobis,qd̃ ꝯiuncte pſone nō poſſit ſolui,vt dixi in l.vero p
curatori.ſ.de ſol. Opp.de l.ſi ante acceptū.ī.eo ti. Sol.vt ibi
Secundo op.qd̃ ꝯiuncte pſone poſſunt agere ſine mādato,ergo
videt̃ idē in eis qd̃ in procuratore,l.ſʒ τ he.in pn.ſ.de procu.τ
l.maritus.C.de procur. Sol.lʒ mandatū nō exigat̃,tñ eorum fac
tū nō p̄iudicat dn̄o,niſi mandet,vel ratū habeat,vt q res iudi.nō
no.l.j.τ hic in tex.τ ideo cautio recepta p eos,nō trāſit in domi-
num,quod ſecus eſſet in vero procuratore,vt dixi ſuper textu.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Coniuncta perſona. Coniuncta perſona dicitur procu-
rator:ſed im proprie,ſecundum gl.i l.ſed τ he,ꝛc.τ ideo bene di
cit Bal.in l.j.C.de proc.quod coniūcta perſona nō poteſt age-
re tanquam procurator,per iſtum tex.τ ibi no. Bald.in l.j.C.de
actio. Et,ꝙ ſtatutum loquens in procuratore,non verificetur in
coniuncta perſona,vide Bal.in l.j.C.qui res iud.non noc.τ an
procurator in rem ſuam dicatur proprie procurator vide gl.in
l.j.in prin.C.de procu.τ Bal.in l.qui ſtipendia.C.eo.

1 ☞ Tutor an τ quando tutorio nomine dicatur facere τ ad hoc
vt pupillus an teneatur.
2 Judex actum faciens,an requiratur quod ſciat ſe iudicem.
3 Tutor habet̃ vt extrane⁹ i his que nō ſūt de adminiſtratione.

§. Sed τ quod de tutore.
Ibi adminiſtrabat,id eſt,
a adminiſtare poterat de iure.ª Et no.† notabilem caſum verſi.
1 ſʒ τ ſi qdē.qd̃ illud qd̃ facit tutor,eſt neceſſe qd̃ faciat tāq̃ tutor vt
pupillus teneatur. Contra hoc op.de l.poſt mortē.§.j.ibi no.ſ.
quando ex facto tut.τ l.cum poſt.§.primo.ſ.de admi.tut. Sol.
qñ tutor ignorat ſe tutorē tunc ſine dubio nō facit vt tutor.l.an
te pen.ſ.de eo qui pro tut.nego.geſſit. Sʒ qñ ſcit ſe tutorē datū
ſi,qdem facit mentionē officij,vt qa dixit,talis tutor,lʒ nō dicat
tutorio noīe,facere videt̃ tutorio noīe.d.l.cū poſt.§.j.d adm.tu.
l.vl.ſ.de inſti. Si vero non facit mentionē de officio ſi qdem ꝯ-
ctus celebratus ſup re ptinēte ad pupillū videt̃ in dubio facere
tutorio noīe,ſi vterq́ꝫ ꝯhentium ſciret ipſum tutorem d.l.poſt
mortē.§.j.qd̃ ibi no.ſ.qñ ex facto tu.ſecus ſi alter ꝯhentiū igno
raret vel aliud exprimeret̃,vt hic. Tutius ergo eſt qd̃ ſemper in
omnibus actibus apponat̃ tutorio noie. Facit ad predicta qd̃
dixi in l.j.§.nūciatio.ſ.de no.op.nun.τ l.ſi ita ſtipulat⁹.§.Chry
2 ſogon⁹.ſ.de v.ob. In iudice aūtᶜ an regrat̃,qd̃ ſciat ſe iuriſdictio
c nem habere,dic vt dixi in l.multū.ſ.de ꝯd.τ demon. ¶ Et ver.ſi
3 tutor.no.† qd̃ quo ad res,que nō ſunt de adminiſtatione tutoris
ipſe habet̃ extraneus. Facit ad hoc.ſ.de admi.tut.l.vel in partes τ
l.ſi duo.τ ſ.de ſolu.l.quero. Contra hoc oppo.de l.iter tutores.
ſ.de admi.tu. Sol.aliud ex parte ꝯuenti,vt ibi aliud ex parte
agentis vt hic.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ De iure Vide Bal.i l.poſt mortē.ff.qñ ex fa.tu.aga.
b Alex. ¶ D.l.poſt mortē.vid Bal.in l.q in aliēa.§.ſi is qui.de
acq.here.qñ tutor τ ſimiles preſumant̃ facere nomine officij,vel
proprio,adde que no. Bal.in l.poſt dotē.in iij.τ melius in v.lec.
ſo.ma.τ in l.j.§.nūciatio de opc.no.nū.vide Bar.in l.hac mater
hic,τ in d.l.poſt dotē.in vi.lec.τ in d.l.poſt mortē.qñ ex fac.tu.τ
d.l.j.§.nūciatio.τ in l.q mihi donatū.ſ.de don.τ Bal.in l.fi.ſ.ſi
quis cau.variat,de qbus omnibus vide Ro.i d.l.poſt dotē.qui
tenet opin.Dy.cotra quem tenet Barto.ibidem in vj. lect.τ in
omnibus alijs locis predictis,dic vt ibi dixi. Adde tu ad Bar.
hic do. Mar. Soci.in c.j.de libel.obla.art.vij.q.xij.τ ibi quod tu
tor agendo pro pupillo dʒ libellū tutorio nōīe pupilli propō
ere,vide ibi.
c An Bar. ¶ In iudice. Et vide tex.τ ibi Ang.in l.ij.§.l.ſ.de iud.

1 ☞ Dictio poteſt magis,actum quam potentiam denotat.

§. Si reus.
Vſque modo Juriſcōſult⁹ tractauit de pſonis que poſſunt iſtam ſtipulationē
recipere,que ſtipulatio hʒ in ſe tres clauſulas,vt i.eo.l.iudicatū
ſolui. Hic incipit tractare de prima.ſ.de clauſula de defendēdo
τ de hoc tractatur hic τ in duab.legib.ſequentib. ¶ Op.ad ver
ſi.ob.reum ſm hoc iſta ſtipulatio nunquā ꝯmitteret̃,q2 ſemp ex i
ſteret aliquis,q eum defenderet.cū qlibet extraneus admittat̃ ad
defendendū,vt j.eod.l.iā.tñ.§.nunc videā9. Reſpon. Jllud,†
1 qd̃ hic dicitur,exiſtere,pōt intelligatis,id eſt,exiſtat de facto vt
ſic verbū pōt,denotat actum magis quā potentiā l.iij.§.qs ſic
acceperit.ſ.de ſtatu lib. Vel aliter τ melius dico qd̃ tunc vide
bit̃ nō poſſe extare qñ facta ſolēni,requiſitiōe ꝯſanguineorū;τ
amicorum nullus eſt qui eū defēdat,ſm forma.l.itē ait pretor.§.
fi.τ l.ſeq.ſ.ex quib.cauſ.ma.τ l.hec autē.§.j.ſ.quib. ex cau.in
poſ.ea.τ hoc ſentit.gl.τ doc tenent.

1 ☞ Mora commiſſa in non defendendo,poteſt purgari vſque
ad ſententiam,τ ibi de ratione.
2 Noua inſtantia opus eſt contra fideiuſſorem de defendendo,
3 Facultas purgandi moram permitur poſt ſolutionem.
Mora non purgatur executione facta a lege,ſiue ab homine.

§. Si plures.
Mora cōmiſſa in nō defendēdo pōt purgari vſq́ꝫ ad ſententiā,poſt ſentē-
tiā vero.vel ſolutionē purgari,nō pōt.h.d. Et eſt iſte valde not.
§.τ allegaui ipſum multū fortit̃ in materia l.ſi inſulā.ſ.de ver,
ob. ¶ In tex.in l.is aūt.prox.ſeq.ibi abſolui dʒ.dic.ſ.ab obſer-
uatione iudicij.l.iam tñ. ¶ In tex.ibi,ſolutū eſt qd̃ eſt falſum,τ
1 iniquuʒ.† No.p̄mo qd̃ poſt litem ꝯteſtatā pōt purgari mora. Cō
a tra hoc opp.ª de l.ſi inſulā.de ver.obliga. Gl.nō ſol.dicunt quidā
ibi in ꝯctibus,hic in iudicijs.vel ibi loquitur in principali ꝯuen
2 to:hic in fideiuſſore. Truffe ſunt.† Sol.ergo dicit Pet.τ idem
b ſeq̃bat̃.do.And.de Piſis in repeti.d.l.ſi inſulam.ᵇ hoc ideo,q2
ſtipulatio citius cōmittitur,quā debeat̃,ideo in alio releuetur,vt
vlterio tempore admittatur purgatio. Declaro hoc,qñ qs tene
tur ad factū,nō cōmittitur ſtipulatio ad totale intereſſe,niſi cum
tranſiret tātū tempus,quo factū illud perfici potuerit,l.ſi ſtipu
latus eſſem abs te.τ l.ſtipulatiōes nō diuidūtur.§.plane de ver.
c ob.vnde hic nō deberet ſtipulatioᶜ ob rem nō defenſam cōmitti
niſi tranſiret tñ tempus,qd̃ iudiciū potuerit pfici:ſed q2 iſtud eſt
incertū,vel fore expectare eſſet longū ideo cōmittitur ſtiplatio
ab iſto initio ad intereſſe totale:τ q2 reus in hoc grauatur.ideo
admittitur purgatio longiori tēpore.ſ.vſq́ꝫ ad ſententiā. ¶ Se-
3 cundo no.† ꝙ ꝯ fideiuſſorē de defendendo,opus eſt noua iſtātia.
Nā hic vides,ꝙ ꝯ eum fit de nouo litis ꝯteſtatio. Cōtra hoc op.
de eo qd̃ dixi vobis.ſ.eo.l.j. So.hic nō erat limita certa dies,
qua deberet ſiſtere,τ defendere:ideo cū citius cōmittatur ſtipu-
latio lōgiori tēpore,admittit̃ purgatio.vt dictū eſt. Ne ergo au
ferat̃ reo facultas purgādi morā ſuam,ſʒ beneficiū huius legis
requirit̃,ꝙ de nouo fiat pceſſus infert̃ em̄ ſibi hec ſtipulatio ha-
beret paratā executionē,ſʒ ſi eſſe limitata certa dies,tūc putarē
ꝙ haberet executionē,τ nō admitteret̃ purgatio vltra litē ꝯteſta
tā,vt dixi.ſ.eo l.j. Tertio,in d.l.iā tñ.in pn.no.qd̃ facultas pur-
gandi morā p̄imit̃ poſt ſolutionē factā:τ ideo dico,qd̃ poſtquā fa
cta eſt executio ſiue a iure,ſiue ab homine,tollit̃ facultas purgā
di moram,vt hic τ l.qui ob rem.ſ.de condi.inde.que cōcor.cum
iſta τ plene dixi in d.l.ſi inſulam.ſ.de ver.ob.

ADDITIONES.

a P.Pau.P. ¶ Contra hoc op. Et no.qd̃ diſpoſitio huius.§.
hʒ etiam locum in reo principali vt vult Bar.in l.ſi inſulā,in ij.
op.vltime partis.ſ.de ver.ob.τ ita eſt ibi tenendū,τ pōderat ibi
domi.Pet.de Beſu.τ ſenſiſſe videt̃ hic Bar.dū dicit trufe ſunt.
† Claud de Seyſſell. ¶ Truffe ſunt. Jſta tamē ſatis probatur ex
no.per Bar.in d l.ſi inſulam.circa vltimam op.j.partis.
b Alex. ¶ L.ſi inſulam. Et ibi Bar.in ij.opp.ij.partis.
c Alex. ¶ Non debere ſtipulatio. Adde Bar.in l.ſtipulationes.
in v.q.ſ.de ver.obl.

LEX V.

Iam tamen.§. In hac ſtipulatiōe quia plures.
Stipulatio ſemel commiſſa ad intereſſe,totale,vlterius nō committitur.h.d. Opp.j.eo.l.fi.

Sol. intellige hic qñ eſt commiſſa ex vna clauſula ad totale in-
tereſſe, ⁊ quod totum exigatur: ſecus ſi nihil exigatur: qr prima
purgetur, vt ſ. l. iij. in fi. vel ſi nõ exigatur niſi pro parte, d. l. fi.
i. e. ti. Tunc enim alia clauſula poterit committi in alia parte.
1 ☞ Fideiuſſor quãdo venit ad defendẽdum, tenetur ſatiſdare.
2 Non ſufficit quem dicere ſe paratum defendere, ⁊ ſatiſdare, ſed
debet cum effectu ſatiſdare.

§. Nũc videamus.

No. tex. ibi, ſi vero extrinſe-
cus ⁊c. qr eſt nota. tex. Itẽ
1 no. caſum in verſ. qđ ſi quis eum, ⁊c. ¶ Quero, qñ fideiuſſor ve-
nit ad defendendum, vtrum debeat ſatiſdare? Tex. dicit hic, qđ
nõ, ⁊ hoc videtur tenere Roger. j. proximo. §. ſi ex fideiuſſoribꝰ
Gl. tenet hic contrarium, ⁊ etiã ibi, quod placet: qr tales fideiuſ-
ſores non habẽt mandatũ de defendendo, ſꝫ de ſoluẽdo, vt infra
eadem l. §. in hac ſtipulatione hoc tractat, ideo tanquam extra-
neus debet ſatiſdare. Sed quero, hic tex. diſtinguit, aut offert ſe
2 defenſurum cum ſatiſdatione, aut ſine, †vtrum ſufficiat qđ quis
dicat ſe paratum defendere, ⁊ ſatiſdare, an vero eſt neceſſe quod
habeat fideiuſſores ad manus? Et puto, quod ſic, nec ſufficiat
verbum tãtum offerre, l. ſecus ſi heredi. i fi. ſ. de ſtatuliber. arg.
ſ. de ſol. l. qui decem. §. idem reſponſum, in fi. circa qđ dic, vt ſ. d
ope. no. nuncia. l. pretor. ait. §. ſi quis paratus. Itẽ dicitur hic,
iſtius ſtipulationis nullã partem cõmitti. Quero, quare dicit,
nullam partem: Dic vt in gl. in d. verb. nullam. partem.

§. Si ex fideiuſſoribus.

Quero, qđ eſt
hoc di tñ cete-
ra q̃ eadem eſſe, hic ſunt tres opi. vna Hug. ſecunda Jo. ⁊ queli-
bet iſtarum eſt vera. Tertia fuit Roge. ⁊ illam reprobaui. ſ. p-
ṗme, ⁊ de hac tractabitur. j. eo. l. ſi ante acceptum.
1 ☞ Defendens aliquem ſine mãdato, ⁊ ſuccumbens, an ⁊ quan-
do expenſas repetat.
2 Defendens aliquem cũ mandato, an ⁊ quando ſumptus factos
repetat.
3 Defendens quãdo obtinet, an recuperat expenſas a principali
actioni mandati vtili.

§. In hac ſtipulatione hoc tractatur.

Iſte eſt notabilis. §. ⁊ i multis locis allegaui in
verſ. quid tñ. ⁊c. eſt gl. multarum legũ. ⁊ eſt male
intellectus iudicio meo. ¶ No. text. ibi quaſi iuxta mandatũ ⁊c.
dicitur hic, qđ ſi ſuccubuit repetit, quod ſoluit non tñ repetit
ſumptus. Contra, qr etiã illud quod ſoluit, nõ videtur poſſe re-
petere. Nam ſentẽtia nõ litigauit dñm, vt. j. eo l. ſi ante. ⁊ l. Plau
tius. ſ. de procu. ⁊ l. iiij. i prin. ſ. de re iudi. Sol. nõ repetit quaſi
eum liberauerit ab obligatione priſtina qua tenebatur: ſed repe-
tit negociorum geſtorũ actione, l. de qua re. §. fi. ſ. de iudi. ita de-
betis intelligere hic. ¶ Itẽ dicitur hic ſi obtinuit. repetit ſum-
a ptus: aſecus ſi ſuccubuit. Contra. C. manda. l. etiam ⁊ ſ. de pcur.
l. qui proprio. §. litis. Dicit. gloſſa, ibi loquitur de habẽte manda
tum: hic de eo qui mãdatum non debet. Contra hoc iterum op.
qr etiam ſi non habet mandatũ: facit negotium vtiliter eſſe ce-
ptum, l. ſed iam vltro. §. j. ſ. de ne. geſt. Sol. glo. hic nõ bene exp-
mit, ſed alibi dicit, aliud in ꝯtibus, aliud in iudicijs. Ita no. in
l. ex. parte in prin. ſ. famil. erciſ. Petr. vero in d. l. etiã videtur te-
1 nere, qđ idẽ ſit quod in iudicijs, nõ tñ vltra declarat †nos tñ de-
claremus iſtam materiam ſic, ⁊ primo videamus de eo, qui de-
fendit ſine mandato, gerendo negotia alterius. Dic, quandoq̃
cõſtat quod vtiliter defendit, licet ſuccubuerit, qđ põt eſſe: quia
intereſt rei, vt ſentẽtia cõdemnatoria detur propter ſtipulationẽ
de euictione, l. vtiq̃. ſupra de rei vẽd. ⁊ l. at qui natura. §. cũ me.
ſupra de neg. geſt. Iſto caſu ſine dubio ſumptus repetentur: qr
vtiliter geſtum eſt vſq̃ ad finẽ, d. l. ſed an vltro. §. j. Item põt
contingere ſi expediebat reo magis defendere, quam ſentẽtiam
pati in non defenſum, vt in cauſa noxali, ⁊ damni infecti, iſto ca-
ſu ſimiliter repetentur expenſe, l. pretor. §. his verbis. ſ. de bo.
aut. iud. poſ. Et idẽ dicemus hic, ſi forte erat pena pmiſſa, ſi non
defenderetur longe maior, quam ſit id quod eſt iudicatũ. Nam
conſtat, quod vtiliter geſſit, licet ſuccubuerit. Quãdoq̃ vtiliter
geſſit ab initio, ſed inutiliter finiuit, qr ſuccubuit. ⁊ hoc põt con-
tingere ſi ab initio ꝓpoſite actionis non debebat reus cõdem-
nari ſed pendẽte iudicio aliquid ſuperuenit, propter quod reus
fuit iuſte condemnatus: quod contingit in caſibus not. in l. non
poteſt. ſ. de iudi. ⁊ iſto caſu expẽſe facte vſq̃ ad id tempus, quo
vtiliter gerebatur, repetuntur: ſed expẽſe facte poſtea non repe-
tuntur, arg. l. ſi quis inficiatus. ſ. depoſi. Quandoq̃ cõſtat quod
inutiliter cepit, ⁊ inutiliter finitur: qr ſuccubuit, ⁊ tũc expẽſe non
repetuntur. Caſus eſt hic. Et ſi diceret iſte defẽſor. qđ ab initio
ipſe habebat iuſtam cauſam ignorãtie, nõ propter hoc diceretur
vtiliter cepiſſe. Nam debuit cõſiderare antequã ad defenſionẽ
accederet diligenter, l. qui in alterius. §. j. j. de reg. iur. Nã licet
iſte aliũ defendat, tamen finaliter tendit ad actionem querẽdam
ſibi contra alium, ⁊ ideo debuit ſibi ab initio diligenter ꝓſpice-
re, d. l. qui in alteriꝰ. §. j. In dubio ergo ſentẽtia declarat ipſum
nõ vtiliter ab initio cepiſſe, ⁊ ita loquitur hic. Secundum hoc ſi
queris an differẽtia ſit inter iudicia ⁊ contractus, dico quod nõ
in effectu: ſed in iudicijs eſt hoc plus. quod apparet ſententia,
ex qua declaratur inutiliter ab initio geſtum, qđ non eſt in ex-
2 tra iudicalibus. ¶ Secundo quero, †de eo qui defendit cũ man-
dato, an repetat ſumptus litis? Breuiter dic, aut iſte defendit
vtiliter, qr obtinuit, ⁊ tunc dubio repetit expenſas. caſus eſt hic
ſed ſi inutiliter, qr ſuccubuit. tunc aut habuit ſpeciale mãdatũ
ad defendendum in tali cauſa ⁊ repetit, l. etiam. C. mãda. ⁊ l. qui
ꝓprio. §. litis. ſ. de procu. ⁊ ſ. mãd. l. qui mutuã. §. fi. ⁊ ibi no. ⁊
l. j. §. ſi pcurator. ſ. ſi quis ius dicen. non obtẽpe. Si vero habe-
bat mãdatum ad ſoluendum nõ ad defendendũ, tunc eſt idem, qđ
ſi nullum habeat mãdatũ. vt hoc §. Si vero habebat mandatum
ad defendẽdũ ⁊ ad ſoluendũ tũc ſi qdẽ aſſumpſit ab initio defen
ſionẽ iniuſtã calũnioſe ⁊ euidẽter, ſumpus litis nõ repetit. alias
repeteret. l. non eſt ignotum. C. de admi. tuto. ⁊ facit. ſ. de lega. ij.
l. qui ſolidum. §. etiã. Ratio, qr ex eo qđ habebat neceſſe ſoluere
incũbebat ſibi de neceſſitate, qđ iuſtitia debiti examinaretur, ⁊
ſic nõ videtur ſe defenſioni ſponte offerre ſicut in precedentibus
caſibus. Sed ſi habuiſſet mãdatum ad defendẽdũ generale tan-
tum, tũc puto eſſe idem. quod qñ mandatum non habet. Nam in
hoc mandato generali nõ venit vt inutiliter defendat, l. ſi pcu-
rator. ſ. de condi. indebi. Sed ꝯ predicta opp. Nam quando vin-
cit, recuperat expẽſas a victo, per l. properandum. §. ſiue aũt al-
terutra. C. de iudi. ergo nõ videtur poſſe agere contra principa-
lem. Sol. Intellige hic, quando non potuit recuperare expen-
ſas forte qr aduerſarius habebat iuſtam cauſam litigãdi. Que-
3 ro in caſu huius. §. †quando obtinuit, qua actione expenſas re-
petet? Gl. innuit, quod vtili mandati, quaſi iuxta mandatum fe-
cerit licet mandatum non fuerit, vt dixit text. quod eſt notabile
verbum, argumen. pro hoc, ſupra mandati. l. fi. §. fi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Repetit ſumptus. An defenſor ſuccedẽs repetat ſum-
ptus, adde Bar. i l. ñ. C. de neg. geſt. ⁊ in l. iij. §. pen. ſupra de cõ-
trario iudicio tutele.
1 ☞ Judex officium ſuum non impartitur in ꝑtinentibus ad
partis vtilitatem niſi parte petente.
4 Defenſores plures admittuntur, quando quis conuenitur plu-
ribus actionibus.
Procurator accuſati de pluribus criminibus inter que erat
vnum quo ingerebatur pena ſanguinis, admittitur in alijs.
3 Heredes plures ſuccedentes pro iudicio cepto cum defuncto,
tenetur dare vnum defenſorem.
4 Heredes plures creditoris non coguntur ſimul agere niſi natu-
ra negocij aliud exigat.
5 Procuratores plures ſi cõſtituentur ex parte rei cum clauſula
qđ non ſit melior conditio occupãtis, an vnus mittatur.

§. Si tamen plures.

Hic ẽ notabilis. §. No-
1 ta tex. in eo †qđ dicit, cõ-
ſiderãte hoc. ſcilicet actore quod in his que ptinẽt ad vtilitatem
partis iudex non debet interponere ſuum officium, niſi ad par-
tis petitionẽ. Facit. ſ. de iudi. l. ad perẽptoriũ. Pro hoc ſupra
de dam. infec. l. iiij. §. hoc autẽ iudicium. ⁊ ibi hunc paſſum plene
examinaui Secundo no. quod ex parte rei defenſio nõ põt diui-
di in plures. Tertio nota, qđ de parte actoris actio põt diuidi,
a ¶ Opp. de l. omnium. aſ. de procur. Sol dicit glo. mirabiliter,
2 †quando aliquis conuenitur pluribus actionibus. tũc poſſunt
interuenire plures defenſores ꝑ qualibet actione: ſed ſi cõuenit
vna tũc defenſio illius non debet ſcindi in plures. ita loquitur
hic, qđ tene menti ad queſtionẽ, quã vidi de facto. Unus accuſa-
batur de de pluribus criminibus inter que erat vnum, qđ igere-
bat penam ſanguinis, comparuit pcurator: iudex pronũciauit
ipſum non eſſe admittendum propter illam penam corporalẽ
ſcđm materiam quã dixi j. de publ. iu l. pe. §. ad crimen. Certe
male facit. Nã debuit eũ addmittere i alijs criminalibus que
penã ſanguinis nõ ingerebant. qr iſta defẽſio põt ſcindi, ar. d. l.
omnium. ⁊ j. ad Turpil. l. ij. §. ſi plura. ¶ Scđo †opp. ſ. de pcu.
l. ſi quis cũ pcuratorio nomine. §. vnius Breuiter, ſi iudiciũ eſt
b ceptum cũ defuncto, coguntur heredes bdare vnum defenſorẽ,
vt hic alias nõ videtur defendere. Sed ſi non eſt ceptum cũ de-
functo, tunc cum per l. xij. tab diuidatur actio inter heredes. po-
terit iudicium diuidi. vt in lege ꝯria. ⁊ ita ibi gl. videtur ſentire
4 ¶ Tertio opp. †ad id qđ dicit de heredibus actoris, qđ cogã-
tur ſimul agere, vt ſ. de edi. edi. l. qđ ſi nolit. §. ſi plures ⁊ ſ. fami.
2 erci. l. ſi familie. Solu. Iſtud eſt verum niſi nature negocij exigat
qđ ꝑ vnum agat. vt in legibus ꝯrijs licet gl. allegat iſtas leges ꝑ
cõcord. ¶ Itẽ opp. de l. huiuſmodi. §. fi. ſ. de l. j. Sol. plu rcs he-
redes

redes nõ nogunt ſimul agere, vt dixi: ſed ſi ſimul agũt, tũc coguntur agere vna actione vt lege cõtraria. ¶ Ulti. iſte §. facit quod ſi ex parte rei conſtituantur plures procuratores inſoli-
f dum, ita quod non ſit melior conditio† occupãtis vt moris eſt, quod tatis procurator non debeat admitti. Circa quod dic, vt
c determinatur hodie per Canoniſt. in c. ſi duo. de procu. li. vj. vt tang. j. eo. l. ſi ante exceptum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Opp. de l. omniũ. Sed an qs poſſet agere p plures per ratores, an iudex debeat ipſos admittere, vide Bal. in l. j. C. de quieſ. ⁊ Inn. in. c. in noſtra de proc. ⁊ Bar. hic adde Bal. i l. fi. ſ. ſi plu. vna ſent. ⁊ in l. fi. ſ. de excer. ⁊ in l. non tñ. ſ. de pcur. Sꝫ qd in tẽpore ſi actor velit cõſtituere procuratorẽ ſolũ p duob⁹ mẽ ſibus, ⁊ nõ ad totam quã an reus debeat audiri: Gui. de Suza. qd nõ, l. iij. C. de pcu. Utrũ aũt poſſit quis accuſari de plurib⁹ criminibus vnico libello, vide l. libellorum. §. fi. de accu.
b Alex. ¶ Coguntur heredes. ad iſta adde Bal. in l. ſi pdiũ. C. de edi. act. ⁊ quod no. Bar. in l. iiij. §. Cato. in x. q. de ver. ob.
c Alex. ¶ Non debeat admitti. Facit quod no. Bar. i l. ſi maritũ. ſ. de adul. ⁊ vide Bal. in l. ſi quando. C. de teſtib. ⁊ vide in l. pluribus. ſ. de procur. ⁊ gl. no. ij. q. vj. c. forma.

LEX VI.

Iudicatum. Iſtam materiam de re defẽdenda habuiſtis expeditam ſ. l. proxi. §. pe. ⁊ vſqꝫ huc. ateria de re iudicata, incipiet ſtatim infra l. proxi.

LEX VII.

1 ☞ Procurator, pro quo fuit ſatiſdatum poteſt reuocari.
Satiſdatio pro procuratore, non facit rem non eſſe integram.
2 Stipulatio iudicatum ſolui quare facilius cõmittitur, qñ contingit mutatio perſone tam ex parte actoris quam ex parte rei.
3 Mutatio cõditionis defenſoris ex parte rei, an poſſit fieri poſt litem conteſta.
Procurator poſt litem cõteſta. ſine cauſe cognitione nõ poteſt reuocari eo inuito.
4 Mora cõditionis defenſoris ex parte rei fideiuſſoris dati per defenſorem liberantur.
5 Fideiuſſores dati per cõuentum ſuo nomine, ſi poſtea facit procuratorem in iudicio non liberantur.
6 Mutatio iudiciñ qualit fiat qñ mutat, mutata cõditiõe dfenſoris.
7 Procurator qui ſatiſdedit, ſi alium ſubſtituit virtute mandati, ſatiſdatio extinguũtur, ſi virtute iuris ſibi queſiti ſubſtituit, tunc non extinguuntur ſatiſdationes.
Procuratores plures, ſi ſunt cõſtituti a dño, cum clauſula, quod nõ ſit melior conditio, ⁊c. ⁊ quod vnus cepit. ⁊c. ſi vnus cepit cauſam, ⁊ ſatiſdedit, alius illam terminet, extinguitur ſatiſdatio.

Si ante acceptum. Iſta eſt difficilis lex ſicut eſt aliqua, que ſit in iſto libro, ⁊ diuiditur in partes tres. Primo ponit vnum dictũ bimembre. Secundo, ponit rationẽ. Tertio ponit duas illationes ex ratione Secunda ibi nam vt committatur. Tertia ibi, ideo. Et breuiter hoc dicit in ſumma. Mutata conditione defenſoris, ⁊ rei de habente mandatum ad nõ habentem, vel contra, vel in ipſum principalem, actore ſciente ſtipulatio iudicatum ſolui cõmitti non poterit. ſecus actore ignorante. ¶ Opp. ⁊ videtur qd poſtquam pro
a procuratore fuerit ſatiſdatum, †nõ poſſit reuocari, qꝛ res nõ eſt integra l. defunctus. ſ. de procur. Sol. ſatiſdatio impedit reuocationem tacitam que fit morte, l. ſi defunctus. ⁊ quo ad illã reuocationem facit rem non eſſe integram: ſed non impedit reuocationem expreſſam. ita no. in l. ante litem ſupra de procur. ⁊ quantum ad hoc ſatiſdatio non facit rem non eſſe integrã. Num ſatiſdatio eſt quid preparatoriũ ad iudicia: ⁊ preparatoria non faciunt rem deſinere eſſe integram l. ſi pecuniam. ſ. de condict. ob. cau. ¶ Secundo opp. dicitur hic in pri. ſtipulationẽ cõmitti. Contra arg. a diuiſione. aut dicis ſtipulationẽ cõmittit ex clauſula de re iudicata, ⁊ male dicis, qꝛ talis ſentẽtia non ligat dominum, l. Plautius. ſupra de procu. ⁊ p cõſequẽs, nec fideiuſſores datos ab eo. Aut dicis cõmitti ex clauſula de re defendenda, ⁊ male dicis: qꝛ fuit defenſum, vt hic dr in tex. Aut. dicis cõmitti ex clauſula de dolo, ⁊ male dictũ eſt: qꝛ nullus dolus interuenit. Huius timore lex iſta tribus modis intelligitur Quidã vt Rog. dicũt, qd cõmittit ob rẽ non defenſam. Alij. qd cõmittitur ob clauſulã de re iudicata. Hu. op clauſulã, de dolo. Iſte lect. tanguntur in gl. magna in verb. acceptũ. Ro. dicit. qd hic cõmittit ſtipulatio ob rem non defenſam. Nec obeſt qd hic dicitur, qd hic res fuit defenſa, quia verum eſt. ſed mutata fuit conditio pſone. ideo nõ videtur defendi. Iſta opi. eſt falſa, qꝛ extraneus p enit⁹ veniẽs ad defenſionẽ, impedit iſtam ſtipulationem committi, l. iam tamen. §. nũc videamus. ſ. eod. ergo multo magis, ſi idem defendat, licet qualitas mutetur. Unde legitur alio modo ſecũdum. Io. quod hic committatur ex clauſula, iudicatum ſolui. Ad hoc quod dicitur, quod hec ſententia non ligat dominum. dicit Io. hoc eſt in odium reuocãtis, qui nõ certiorauit actorem. Iſta opi. Io. de placet, ſed non reſpõſio. Nam hec ſentẽtia lata cõtra talem procuratorem reuocatum actore ignorãte, ligat reum, ſicut ſi non eſſet reuocatus, l. ſi procuratorẽ. de procu. ⁊ ibi no. ⁊ l. j. C. qui ſatiſ. cog. ⁊ ibi no. ⁊ iſta eſt vera opi. ſecundũ omnes. Tertia opi. fuit Hug. qui dicit, quod hic committitur ex clauſula de dolo. Ad illud, quod dicitur quod hic nullus dolus interuenit, reſpondetur, quod dolus eſt procuratorem reuocare, nec certificare de hoc actorẽ. Sꝫ hoc nõ placet. Nã hec ſtipulatio ob clauſulam de dolo, cõmittitur ad intereſſe, l. iudicatũ ſolui. ⁊ ibi. no. j. eo. ⁊ l. nouiſſima. eo. ti. Sꝫ cum ſnĩa ligetl eum eodẽ modo quo ligaret, ſi procurator reuocatus nõ eſſet, vt ſ. dixi. ergo nõ intereſt actoris. Preterea cum iſta ſtipulatio committatur ad totale intereſſe ex clauſula iudicati, vt ſ. dixi, nõ põt cõmitti ex clauſula de dolo, vt. j. eo. l. eum querebatur. Unde datur alia reſpõſio, quod hic fuit cõmiſſus dolus ex parte rei, vt pro ſe daretur ſententia. Nec hoc multum placet. Nam hic dolus nõ habuit effectum, ſi ponamus ſecundum precedẽtem lec. eſſe latã ſnĩam p actore. Preterea, ratio que hic põitur in tex. nã vt cõmittat. ⁊c. locum non haberet. teneamus ergo opi. Io. quod hic loquatur de clauſula iudicati. ¶ Sumus expediti de primo ver. veniamus ad ver. quod ſi quis. Op. de prin. huius legis. Sol. dicit Rog. qꝛ qñ actor ſcit, ſtipulatio non cõmittitur ob rẽ non defenſam, quamuis nõ defendat, qd non eſt illud iudiciũ, in quo fideiuſſores ſe obligauerunt, ⁊ ſic iſtud nõ defendi, cõmittit in alio [illegible] quam in eo in quo fuit facta p̃miſſio: ſꝫ in princ. licet ſit idem iudiciũ, [illegible] quod imputetur reo qui procuratorẽ reuocauit. Iſta gl. Rog. proſequitur opi. ſuam, quã ſ. reprobaui. ideo dicas quod ſ. in in prin. legis, ſententia tenet eas perſonas [illegible] teneret, ſi renouatio ſecuta nõ eſſet: ſecus in hoc verſi. quia [illegible] actor ſcit qꝛ tunc ſententia reũ non ligat, ideo fideiuſſores nõ tenent. Quid aũt velit dicere Rog. cũ dicit, qꝛ eſt aliud iudiciũ declarabo vobis. ¶ Uenio ad ver. nã. vt cõmittatur, op. de prin huiꝰ. vbi mutatur conditio perſone. tñ ſtipulatio cõmittitur. Sol. dicit gl. qꝛ illa ratio non eſt ſufficiẽs: ſꝫ eſt ratio, qꝛ qñ actor fuit ſciens, reus qui reuocauit procuratorẽ: nõ fuit in dolo: ſed in prin. legis fuit in dolo. ſꝫ. Hug. Iſta gl. proſequitur Hug. quam. ſ. reprobaui, ideo dicas, quod in prin. non videtur mutata conditio procuratoris, cum eodẽ modo reus litigaretur per ſnĩam, ſicut primo. ¶ Uenio ad ver. ⁊ ideo. op. ſ. de his qui no. iſa. l. ſeruus. vbi eſt idem iudiciũ, ⁊ tenetur, ſi fideiuſſor vel procurator ſuccedit domine. Sol. Gl. non ſoluit. Alij dicũt, quod remanet idẽ iudiciũ quo ad principales pſonas, vt ibi nõ quo ad fideiuſſores, vt hic. Tu dic quod, licet ſit idem iudiciũ, tamẽ nõ eſt eadem conditio perſone, quod requiritur, vt ad hoc hec ſtipulatio committatur. ¶ Uenio ad vltimum reſponſum, ⁊ hic pẽdet totũ. Op. de l. Iulianus. ſ. qui ſatiſd cog. vbi ſi contingit mutatio de nõ habente ad heredem mandatum, ſtipulatio nõ extinguitur. Dicit gloſſ. ſecundum quoſdã, quod hic mutatio cõtingit ante litis cõteſtationẽ, qd pbat p tex. qui dicit hic, ante acceptũ: ibi poſſ. ⁊ eodẽ modo ſoluat. ſ. de proc. l. i cauſe. §. fi. hec ſolutio nõ eſt vera. Nã poſt litẽ cõteſtatam maior dicitur mutatio fieri, quã ante, ⁊ ideo facilius deberet extingui. ſecundũ gl. in d. l. Iulianus Preterea dicit Dy. in d. l. Iulian⁹. dicit, petiturus fundũ ⁊ ſic apparet. qꝛ lis nõ erat cõteſtata, cũ vtatur participio futuri tpis: ſed erat conteſtanda. Preterea hec ſolutio erat cõtra caſum. l. j. §. fi. ſ. q mo. pig. vel hyp. ſol. Soluamus ergo iſtud cõtrariũ eodẽ modo, quo
a ſoluemus. j. px. ¶ Op. de l. in cauſa. §. ſi ex pte. ſ. de pc. ⁊ de d. Iulian⁹. Sol. ad d. l. Iulia. ſm quoſdam, ibi loquitur in ſtipulatione de iudicio ſiſti: hic in ſtipulatione iudicatũ ſolui Que lectura vera an ſit vera, quantũ ad illã legem, examinetis, vt ibi tamen quantum ad iſtam legem non eſt bona ſolutio. Nam cautio de iudicio ſiſti, facilius extinguitur, quam cautio iudicatum ſolui. l. Grece. §. ⁊ poſt litem. ſ. de fideiuſſo. Unde ſi iſta extinguit mutatione perſone, multo magis extinguitur illa. Sed prout illa lex intelligitur in cautione iudicatum ſolui, procederet oppoſitio de illis duabus legib. Sol. gl. ibi loquitur quando contin-
b git mutatio ex parte actoris: hic quando cõtingit ex parte rei. Iſtam tenent gl. hic ⁊ ibi omnes tenẽt eam ſed videre rationem eſt difficile. Glo. ponit tres. Prima quia in lege noſtra perſona mutata non defendit legitime, in legibus cõtrarijs legitime eſt in iudicio. Iſta ratio eſt falſa per ver. ⁊ ideo. in eo quod loquitur de procuratore, qui heres extitit domino. Item eſt contra vltimum reſponſum, cum ſit mutatio de non habẽte ad habentẽ mãdatum, vel cum defenſor ſuccedit domino in omnibus iſtis caſibus legitime defendit, ⁊ tamen ſtipulatio cõmittitur Unde glo.

aſſignat aliam rationē,q2 in legibus contrarijs nō poteſt impu-
tari dño,vel eius procuratori,quare iterū nō exigit cautionem:
quia eſſet nimis graue reo quod toties ab eo exigeret ex facto
ipſius actoris.Sed hic pōt ei imputari,nam mutata pſona de-
bet petere cautionē de nouo,cum mutatio pſone contingat fa
cto ipſius rei,⁊ ſic eſt quid reo imputetur.Iſta nō,eſt vera,nam
prout hic loquitur de morte,cū porcurator reo heres extitit,nō
eſt quid imputetur reo,qñ deceſſit.Unde gl.in d.l.Julianus.po
nit duas alias rationes prima,quando mutatio contingit ex
parte actoris,nō dicitur mutatio proprie.Nam quādo nullum
habebat mandatum,non poterat agere,⁊ ſic iudicium nullum,
merito quod nullum eſt,non pōt mutari:ſed ex parte rei poteſt
fieri defenſio etiā ſine mandato,⁊ ideo valet iudicium:⁊ ideo ſu
perueniente mandato dicitur mutari iudicium qđ erat aliquod.
Hec ratio ſic intellecta non videtur vera,per.l.iij.§.ſed,⁊ ſi forte
ex liberis.ſ.eo.vbi ex parte actoris erat aliquod iudiciū:q2 con
iuncta perſona agebat,⁊ tamē ſuperueniente mandato,vel ratiha
c bitione non extinguitur c.Unde nō placet iſta ratio,licet gl.vi-
d deatur vnam velle ſuſtinere.[d] in d.l.Julian⁹.dominus Mart.
Sili.intelligit iſtam rationē alio modo,vt dicamus ſic,ex parte
actoris non poteſt quis venire in iudiciū,niſi actoris nomine:⁊
e ideo ſuperueniente mādato vel ratihabitione retrotrahitur,[e]
⁊ fingitur negotium ſemper ad actorē pertinuiſſe,l.ſi pupilli.§.
itē queritur.ſ.de neg.geſt.merito ſtipulatio cōmittitur:q2 nulla
variatio:ſed ex parte rei poteſt quis venire ad defendēdū alium
ſuo nomine vnde ſuperueniēte mandato eū defendit alieno no-
mine,⁊ ſic cōtingit mutatio nec pōt retrotrahi,cum eius nomini
f ne nō ſit geſtum.ſcđm iſtam rationē ſequeretur,qđ lex[f] iſta nō ha
beret locum.niſi cū aliquis venit ad defendēdum ſine mandato,
ſuo nomine animo nouādi:ſecus ſi veniret vt pcurator,licet nō
eſſet,vel ſi veniret ad defendēdum tanquā heres negocia rei:q2
tunc ſuperuenientes ratihabitio,vel mandatū rei,traheret re-
tro,⁊ nulla cōtingeret mutatio,ſcđm eum:qđ tenet Gul.de Cu.
in d.l.Julianus.Hoc nō placet mihi,per iſtū tex.qui loquit ge-
neraliter.Preterea,qñ aliquis defendit ſine mandato,per ſen-
tentiam ꝯ eū latā,ipſe ſolus defenſor obligatur,⁊ p illa fideiuſ-
ſor interceſſit.Sed qñ ſuperuenit mandatū,ſentētia ligat domi-
num.l.Plautius.ſ.de procu.Et p iſta obligatione fideiuſſor nō
interceſſit,merito non debet teneri.nec curo ſi ipſe defenſor in-
teruenit tanquā geſtor negociorum:q2 fideiuſſor nullum habuit
reſpectū ad aliam obligationē.que oritur ex illo negocio geſto:
ſed ſolū ad obligationē,que oritur pſentētiam,que mutatur pro
2 pter ſuperueniens mādatū.Dic ergo,†qđ ratio vera eſt:gq2 qñ
g cōtingit mutatio ex parte actoris,nō mutat ille reſpectus,cuius
reſpectu fideiuſſor interuenit.Nā ipſe ſemp promiſit reſpectu
iuris,qđ eſt,vel erat apud actorē:⁊ ſiue iudiciū exerceat p acto-
rem,vel eius pocuratorē,vel p eius coniūctā pſonā,ſemp illud
ius actoris in iudiciū deducitur:ſed qñ ꝯtingit mutatio ex par
te rei mutatur iſte reſpectus,cuius reſpectu fideiuſſor p romiſit
Ecce in exēplis legis noſtre,qñ habens mandatū dedit fideiuſ-
ſores,promiſerūt fideiuſſores reſpectu ſententie,que liberet do
minū,⁊ refert in procuratorē,ſecuta reuocatione mandati,ſi iſte
reſpectus non mutat,q2 actor ignorauit,non extinguit ſatiſda-
tio:ſecus eſt ſi mutatur,q2 actor ſciuit,q2 tunc ſentētia nō tenet,
niſi illū defenſorē ſine mandato.Idē in alio exemplo,qñ procu-
rator heres extitit domino,nā.reuocatum eſt mandatū.cū ipſe
idem rei ſue procurator eſſe non poſſit,⁊ ſic in eum,tanquā in p-
curatorem ſententia ferri non pōt.Idē in tertio reſponſo,quan
do dedit fideiuſorem defenſſor ſine mandato,nō interceſſerunt fi
deiuſores reſpectu ſententie,que ipſum defenſorē tātū ligaret,
ſecundo mandato ligat dominū,⁊ ſic non eſt illa ſentētia pro qua
interceſſit:merito ſatiſdatio extinguitur.Ad vnū tamē aduer-
te,quod illa verba ſolutionis gl.quod in contrarijs contingat
mutatio ex parte actoris,hic ex parte rei ſunt bona,quātum ad
caſum legū contrarium.Sed tu potes loqui generalius.ſcđm
Pet.vt dicamus,ꝙ ibi contingit mutatio ex parte recipiētis ſa
tiſdationem:hic ex parte ſatiſdātis.Per hoc volo dicere.quod
ſi actor dediſſet ſatiſdationem,ſecundum formam aut.generali
ter.C.de epiſ.⁊ cle.⁊ ſecundū formam aut.libellū.C.de lit.cōte.
ſi ex eius parte contingeret mutatio. extinguetur datio fide-
3 iuſſoris q2 mutetur reſpectus.¶†Ulterius opp.de l.iij.§.ſti-
pulationem.ſ.eod.Sol.eodem modo,ibi ex parte actoris cōtin
git mutatio,hic ex parte rei.Itē opp.ſ.de iudi.l.licet,Sol.ibi
de ſatiſdatione nihil.dicit.¶Expeditus de ꝯrijs venio ad que-
4 ſtiones.†Primo quero,hic dicitur ſi ante iudicium,quid ſi poſt
litē conteſtatā cōtingat hec mutatio?Glo.dicit idem p rationē,
que ponit in tex.Alij dicunt ꝯ,quia poſt prohibere nō pōt.Ita
h dicitur in gl.l.Pro cuius declaratione duo ſunt vidēda[h].Pri-
mo,an poſt litem ꝯteſtatam poſſit fieri ex parte rei iſta mutatio?
Reſpon,quod qñ incipit defendere pcurator poſt litem cōteſta
tam.non pōt reuocari eo inuito ſine cauſe cognitione:ſed eo vo
lente pōt reuocari,etiā ignorante actore,vt no.in l.ſi pcurato
rem in fi.ſ.de pcu.in fi.vt gl.Sed qñ ab initio defendit aliquis
ſine mandato tunc puto qđ aduerſario inuito nō poſſit fieri poſt
litē conteſtatā iſta mutatio.Nā cum ille defenſor cepit eſſe obli
gatus actoris iſta actio nō poteſt auferri ab inuito.l.ſi Stichū.i
fi.ſ.de noua.†Hoc premiſſo venio ad aliud vtrū ſi cōtingat mu
tatio ex parte rei poſt litē conteſtatā liberent fideiuſſores?Di-
cite qđ ſic.vt hic dicit gl.⁊ ex tex.in l.j.in fi.ſ.qui mo.pign.vel
5 hypo.ſol.¶†Quero,quid ſi dñs ſatiſdedit,p ſeipſo in caſibus
in quibus ſuo nomine conuentus olim ſatiſdabat,vt dixi vobis
in l.ſi homin.ſ.de fideiuſſ.ſi poſtea dat procuratorē,an fide-
iuſſores teneant?Gl.hic in vltima parte legis,ſup verb.ſatiſde
derit dixit ſtipulationem nō extingui,⁊ bene dicit:q2 nō muta-
tur ille reſpectus.cui⁹ reſpectu interceſſit fideiuſſor.Nam ipſe
interceſſit,p ſentētia,que teneret dominū:ſed ſentētia lata in p-
curatorē tenet dominū,ergo ſec⁹ ſi ſuperueniſſet defenſor ſine
6 mandato.¶†Ulterius quero,nos habemus hic in plurib⁹ gl.
qđ per talē mutation.mutatur iudiciū.Ita no.in g.in verb.cō-
mittit,⁊ inj.glo.mag.que eſt ſuper verbo,acceptū poſt pn.Idē
dicit in vlt.mag.gl.circa princ.Quid dicemus?aduertatis:iſta
mutatio poteſt fieri altero de tribus modis,⁊ hoc non declarāt
doc.alicubi.Uno modo,ſecūdum quod no.in l.mutari.ſupra de
procur.quaſi omnia acta de nouo fiant,licet vno momento.⁊ ſic
recipio libellum,prout receptum fuit,⁊ ſic litē conteſtor,⁊ ſimil.
Reſpon.iſto caſu dicit mutari iudiciū hoc eſt,inſtantia,⁊ hoc
caſu extinguerent ſatiſdationes,tamē ex parte actoris quā ex
parte rei,l.ij.ſ.eod.⁊ l.iij.§.ſ3 ⁊ ſi forte ex liberis.in fi.Deberet
ergo iſto caſu ex integro promitti.vt dictis legibus.Quandoq3
ſit iſta mutatio p ceſſionem iuris inſtantie,vt no in.d.l.in cauſe.
§.ſi ex parte,ſupra de pcura.Et ratio huius ceſſionis eſt q2 ad
hoc vt ſententia valeat.requirit quod precedat libellus ⁊ litis
conteſtatio,l.prolatam.C.de ſenten.Unō ſi vnus eſt effectus do
minus inſtantie,ſentētia non poteſt fieri,niſi ad illum aliū per-
tineret ius inſtantie,⁊ ideo fit iſta ceſſio iſto caſu.Si ex pte acto-
ris fiant,non extinguuntur ſtipulationes quas ipſe recipit,vt
ibi:ſecus in pmiſſionibus quas feciſſet,vt ſupra dixi.ſed ex par
te rei extingueret ſatiſdatio,vt hac lege:tñ diceretur idē iudi-
cium,⁊ eadem inſtantia.Et qđ in iſtis gl.dicit,quod non eſt idē
iudiciū debet intelligi,hoc eſt,non eſt eadē ſententia,ppter di-
i uerſitatem effectus,vt dix[i] ſupra.Tertio modo fit iſta mutatio
hoc modo,[l] Procuratori competit directū ius inſtātie,dño cō-
petit vtile pōt dominus pſequi eandē inſtantiam,reſpectu iu-
ris ſui vtilis abſq3 aliqua,ceſſione ſibi facta,l.Paulus.ſupra,d
procu.⁊ l.dñs litis.C.de appel.ex parte vero rei pōt pſequi etiā
quilibet ſi ad eum ius inſtantie non ptineat:q2 quilibet pōt ve-
nire ad defēdēdū,l.iam tamen.§.nūc videamus.ſupra eo ⁊ iſto
caſu etiam dicitur idem iudicium.hoc eſt eadē inſtantia.Et qđ
hic dicitur,qđ eſt aliud iudiciū debet intelligi,id eſt alia ſen-
7 tentia propter diuerſitatē effectus.¶†Ulterius quero,quid ſi
contingat mutatio hec modo,q2 procurator qui ſatiſdedit,ſub
ſtituit aliū,an extinguētur ſtipulationes?Reſpon.Aut procu-
rator ſubſtituit alium,ex virtute mādati ſibi facti de ſubſtituen
do,⁊ tunc ille ſubſtitutus videt conſtitutus a domino,l.j.circa
fi.ſupra de procura.⁊ ideo ſicut mutatiōe perſone pcuratoris
extingueretur ſatiſdatio,ita hic.Sed ſi procurator ſubſtituit eū
ex virtute iuris ſui ſibi queſiti per conteſtationem,tunc nō exti
k guitur.[k] ſicuti qñ reus ſatiſdedit pro ſeipo,⁊ ipſe idem dedit p
curatorem,vt no.hic in gl.⁊ dixi ſupra.Et ideo dico,qñ reus d
dit plures procuratores,hoc adiecto,quod non ſit melior con
ditio occupantis,ſed quod p vnum ceptum fuerit alius poſſit
proſequi ⁊ ſi lis fuerit cepta per vnum,qui dedit fideiuſſores,ſi
poſtea fuerit p alium terminata,extinguitur fideiuſſoris datio
q2 ille alius ſuperueniens eſt datus a dño,non a procuratore,⁊
ideo eſt ſatiſdandū pro alio ſuperuenienti.¶Ultimo circa iſtā
materiam,que mutatio faciat extinguere iſtam ſtipulationem,
diſtinguere vt dicam.plene.j.eo.l.cum apud Sempronium.

ADDITIONES.

a Alex.¶Op.de l.cāe.Cōtrariū tz Pau.de Ca.in d.l.Julian⁹.
b Alex.¶Ex parte rei.Quod ſingulariter limita ſm Ang.in d.
l.Julianus.qui ſatiſ.cog.quando ageretur actione famoſa per
tex.in l.ſeru⁹.in fi.ſ.de infa,vide ibi latius per eum.
c Alex.¶Non extinguit.Scilicet ſtipulatione,⁊c.⁊ male ſecūdū
Ang.ibiquem videas.
d Alex.¶Suſtinere Tu adde ſcđm Angelū ibidē dicentē ſe ne-
ſcire quis ſpiritus reuelauerit illi gl.hoc vide per eum.
e Alex.¶Retrotrahitur.Et ſic no.in d.l.Julian⁹.cū gl.p quā
colligit quod per dationē legitimi pcuratoris dominus vide-
tur ratum habere quod geſtum fuit per falſum procuratorem
f Alex.¶Sequeretur qđ lex iſta.⁊ hoc etiā clarius tenet Angel.
in

in d.l. Julianus. reprobãdo gl. ibi p ea que dicit Bar. hic. Nã illa gl. videtur velle, quod in pcuratore rei: eo q2 iudiciũ tenebat, etiã ſi agat ſine mandato, qd ſi poſt ratificetur nõ trahatur retro. Nam dicit Ang. hoc eſſe cõtra generalitatẽ l. licet. ſupra de iudi. vide Bal. in d.l. Julianus. in ſi. princip.

g Alex. ¶ Ratio va eſt. Et de hoc eſt no. gl. in d.l. Julian. ĩ addi. quã ibi communiter tenẽt doc. Addunt tamen, quod poteſt alia ratio aſſignari, videlicet qd omnis pcurator veniens ex parte actoris ſemp allegat mandatũ, ⁊ venit tanquã procurator: ideo mandatũ ſuperueniẽs nõ alterat cõditionem pſone, imo ipſam verificat: ſi ex parte rei venit, ſine aliquo mandato, ⁊ tanquam procurator, mandatũ ſuperueniẽs bene alterat eius cõditionẽ ⁊ ideo extinguitur ſtipulatio fideiuſſoria, quod ſatis placet ſed non videtur de mente Mar. Sill. vt refert Bar. ſ. proxime.

h Alex. ¶ Duo ſunt videnda. Vide Bal. in l. iij. C. de ap.

i Alex. ¶ Hoc modo Adde quod no. Bar. in l. ſi pcuratori pſentis. de ver. obl. ⁊ Bar. in d.l. mutari. ſ. de procu.

k Alex. Non extinguitur. Sed quid ſi fiat mutatio rei: eo q2 ingredit monaſteriũ, vel det ſe in arrogationẽ, vid per doc. in d.l. Julianus. qui ſatiſ. cog. ad hoc bene facit l. ij. ⁊ quod ibi no. de cur. bo. dan. An autem iſte ſububſtitut⁹ poſſit reuocari a pcuratore, vide Bal. in d.l. poſt litem. in ſi. ſ. de procu.

l Alex. ¶ Hoc adiecto Bar. in l. ſi quis in ſi. ſ. eo.

LEX IX.

Judicatum ſolui. a Hanc legem declara vt in glo.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Judicatũ ſolui. Sed an iſta lex debeat intelligi de obſeruatione, ⁊ obligatione: vide in d.l. ſi reus paratus. de pcu.

LEX X.

1 ☞ Preſens dicitur, qui eſt in ciuitate, vel in hortis.

2 Procurator quãdo tenet ſatiſdare poteſt petere dilationem ad faciendum comparere dominum, vt pro eo ſatiſdet, ſi dominus eſt preſens.

Defenſor nõ impetrat dilationem ad faciendum comparere dominum ſed ipſemet debet ſibi inuenire fideiuſſorem.

a **Si ad defendendum.** a Jſta eſt bona lex. Quero, quando hoc eſt, quod dominus teneatur ſatiſdare

1 pro ſuo procuratore: Reſpon. †, quãdo dominus eſt preſens in ciuitate, vel in hortis, ſecundũ gl. in l. preſens. ⁊ l. ⁊ qui in foro. de proc. Secus ergo ſi dñs eſſet abſens. Sed quero quid ad ppoſitum, vtrum dominus ſatiſdet, vel alias: Aduer-

2 te hoc eſt vtile propter dilationes. † Nã ſi procurator cũ mandato peteret dilationem ad faciendum comparere dominũ, vt pro eo ſatiſdet, daretur ſibi iſte terminus, ſi aſſereret dominum eſſe preſentem: alias ſecus. Defenſor vero ſine mandato nõ poteſt iſtam dilationem impetrare, q2 ipſemet debet ſibi inuenire fideiuſſorem. Jta intelligit hanc legem Jac. de Are. Quero, an ſufficiat illa ſatiſdatio, quam dominus facit in inſtrumento pcurationis: dic vt dixi ſ. eo. ſuper rubri.

ADDITIO.

a And. Barb. ¶ Si ad defendendũ. Adde Ange. in l. filius. vbi notabilem practicam tradidit. ſ. qui ſatiſ. cog.

LEX XI.

Si ſeruus. Opp. gl. de l. ſi quis tibi ſeruũ. C. de euic. Sol. Jbi deceſſit ante litis conteſtationem, hic poſt. Et eodem modo ſoluitur. l. ſi ſeruus. ſ. de euic. Rationẽ huius vide. vt no. in gl. ſ. de rei ven. l. vtique.

LEX XII.

Si reus. Oppo. j. eod. l. vir bonus. Dic. vt ibi videbitis

LEX III.

1 ☞ Stipulatio ſemel commiſſa ad totale intereſſe non pōt amplius committi: ſecus ſi ad particulare.

2 Stipulatio ob rem non defenſam, quando cõmittatur, ⁊ impediatur committi, ⁊ mora poſſit purgari vſq3 ad ſententiam.

3 Exceptiones que impediant litis ingreſſum.

4 Opponẽdi exceptiones impedientes litis ingreſſum practica.

5 Stipulatio de defendendo, extinguitur lata ſententia, ſicut fideiuſſio de iudico ſiſti.

Cum querebatur Jſta lex diuidit in partes quinq3 Primo ponit vnam q. Secũdo, oſtendit dubium queſtionis. Tertio facit vnam allegationẽ in q. Quarto, queſtionem determinat. Quinto ponit vnã nouam q. Secunda ibi dicebã. Tertia ibi ecce enim. Quarta ibi, proinde vidẽdum. Quinta ibi, pinde, ⁊ ſi forte vſq3 ad §. fi. ⁊ breuiter hoc dicit, Diffinitiua lata 3 contumacem, extingnit actionem competentem ob rem non defenſam, niſi ſuper ea fuerit prius lis conteſtata, Jtem quocunque modo deſinat actio cõpetere, vel lis fuerit terminata ſtipulatio ob rẽ non defenſam finitur. ¶ No. tex. ibi, in clauſulam dic, id eſt, vnã verborũ cõceptionẽ. Jtẽ ibi vna clauſula, id eſt, ad vnũ intereſſe committatur. Oy. vel dic vna clauſula, id eſt, vna verborum cõceptio. Jtẽ ibi cõmitti poſſit ⁊ videtur qd non ecce enim ⁊c. vt in tex. ſequit. Jtẽ tex. ibi, ceperat nõ defendi, ⁊ ideo cũ nõ videat commiſſa ex clauſula, ob rem non defenſam, conſtat cõmiſſam eſſe ex clauſula iudicati. ¶ Op. C. de ſecũ. nup. auth. ſ3 ⁊ ſi qs. Sol. ibi obligatio ſepius cõmittit a lege, nõ ex pacto. Jtẽ. op. j. ti. j. l. ſi procurator. ⁊ l. nõ quaſi. §.

1 ſi qs curator. ſ. ti. j. Ro. † ſtipulatio ſemel commiſſa ad totale intereſſe non poteſt amplius committi, vt hic: ſecus ſi eſſet ꝯmiſſa ad intereſſe particulare. Quod dic vt plene dixi in l. ſi ſic. ſ. de ver. oblig. Tangã prout ad preſentẽ legẽ pertinet, j. eo. l. ſi. Jtẽ op. qd. dicit hic, qd ob rem nõ defenſam ſtipulatio ꝯmittit, cum ſuper ea fuerit lis conteſta. Contra, imo committitur ſtatim cum nõ defenditur: vt ſ. eo. j. iij. §. ſi reus. Sol. vero cõmittitur: ſed ſequuta ſentẽtia creditur nõ cõmiſſa. fictione iuris, niſi

2 fuerit lis conteſta. ⁊ iſta loquitur hic. Sed op. † cõtra hoc, litis conteſtatio non impedit purgari morẽ ſtipulationis ob rẽ nõ defenſam imo quocũque defendẽte, vſq3 ad ſententiã extinguit, l. iij. §. ſi. ⁊ l. iam tñ. §. nunc videamus. ſ. eo. ſ3 ille in quẽ fert ſententia ex eremodicio videt cõparere, ⁊ ſe defendere, q2 eius abſentia Dei repletur preſentia l. properandum. §. ſi autẽ reus. C. de iud. ergo ⁊ poſt litẽ conteſtatam ſecuta ſentẽtia extinguit ſtipulatio. Sol. Quandoque poſt rem non defenſam q̃ nõ ꝯparet ad defendẽdũ, vel vere vel ficte, ⁊ tũc ſtipulatio ꝯmittit cũ effectu. d.l. iij. §. ſi reus, ſ. eod. Quandoque cõparet ad defendẽdum ficte tunc extinguitur. Stipulatio ita demum, ſi lis nõ fuerit conteſtata, vt hic. Quandoque comparet ad defendẽdũ vere, ⁊ ſtipulatio ob rem non defenſam extinguitur, niſi ſuper eã fuerit lata ſententia, vel ſolutio facta. d.l. iam tamen. ĩ princip. ¶ Quero, hic dicitur, quod requiritur litis cõteſtatio. ſup quo requiritur litis conteſtatio: Gl. vacillat dic, quod requiritur litis conteſtatio ſuper ſtipulatione ob rẽ nõ defenſam, vt patet

a ex tex. Ulti. a † aduerte ad vnũ dicitur in c. j. de lit. conte. lib. vj.

3 quod exceptio rei ſinite impedit litis conteſtationem. ſ3 in hac lege in ver. proinde, ⁊ ſi forte colligit, quod exceptio ſolutiõis, trãſactionis, ⁊ acceptilationis, eſt exceptio rei ſinite: ergo litem conteſtari impedit. Et de exceptiõe trãſactionis nõ eſt dubiũ. l. eleganter. §. ſi quis poſt. ſ. de cõdi. inde. ⁊ l. fratris. C. de trãſ. Jdem puto de exceptiõe ſolutionis ⁊ acceptilationis ⁊ de qualibet alia. per quam concluditur actori actionem non competere. Hoc probatur. Primo per iſtam legẽ, que dicit iſtas eſſe exceptiones rei ſinite. Secundo probatur per l. ſi pupilli. §. videamus. ſ. de nego. geſtis. vbi dicitur, ſine actione nemo experitur, impedit ergo lex ipſum experiri, ⁊ ſic impedit ne qs experiat, ne agat: impedit ergo litis conteſtationẽ. Simile videtis ĩ l. nã poſtea in prin. ſ. de iureiur. vbi pretor dicit actionẽ nõ dabo, idem eſt dicere, ꝙ nõ patiar eũ agere ideo exceptio iuriſiurãdi impedit litis cõteſtationẽ hoc tamẽ ita demũ eſt verũ ſi iſte exceptiones poſſunt pbari incõtinẽti, alias ſi requirãt altiorẽ indaginem reſeruarentur poſt litem conteſtatam. Jta nota. in d.

4 l. nam poſtea in princ. ſ. de iureiurand. Et † tamen aduertẽdũ in modo proponendi iſtã exceptionem. Nam debet quis dicere, Dico, quod non potes agere, q2 nõ habes actionem: ſecus ſi diceret, Dico quod non fones iuſtitiam, quia ſolui: quia tunc non opponeretur ad proceſſum. ſed magis ad merita cauſe.

5 ¶ Ultimo nota † hic quod ſicut fideiuſſio de iudicio ſiſti extinguitur lata ſententia, l. Grece. §. ⁊ poſt litem. ſ. de fideiuſſo. ita fideiuſſio de defendendo.

ADDITIO.

a Ultimo. Adde Bar. in l. poſtquam liti. C. de pact. Jo. An. in ti. de excu. ſen.

§. **Si fuero.** Mutatio actiõis, vel rei, impedit ſtipulationẽ iudicatũ ſolui ꝯmitti. h. d. ¶ Eppo. qd poſtquã vna actio fuit ſemel propoſita non potuit alia pponi vt in aut. qui ſemel. C. quomod. ⁊ quãdo iudex. Sol. Dic quod iſta ſtipulatio fuit interpoſita ante libellũ. Uel dic, quod poſt libellũ productũ fuit interpoſita. Et loquit hic ſecundũ iura antiqua, ſecũdum que licebat mutare vſq3 ad litis cõteſtatio. l. edita actio. C. de edendo. Uel dic quod actio nõ fuit mutata ſ3 fuit alia actio cumulata, ſecũdũ materiã, d.l. edita. ⁊ ſup actione cumulata. fuit iudicatum, merito non committitur ſtipulatio. ¶ Jtem op. de l. ⁊ an eadẽ. §. actiones. ſ. de exceptione rei iud. vbi variatio actionis nihil operatur. Sol. Dic, quod hic fuit variata actio, ⁊ res: vel fuit variata actio, ⁊ cauſa licet nõ res, ſecũdum gl. vel. verius, ſufficit ſi fuit variata actio tantũ ſi ſuper ea nominatim fuerit interpoſita ſtipulatio: ſecus ſi ſtipulatio fuerit iterpoſita ſimpliciter ſup eã: q2 tũc pcederet illõ qd dicit gl.

LEX XIIII.

SI ex duobus. Op.j.eod. l.ex clauſula. Sol.Fateor.quod cõtra
quemlibet fideiuſſorẽ ſtipulatio cõmittatur inſolidũ,
tamen ipſi habent beneficium diuiſionis.

§. Quoties. Bon⁹ §.eſt.Et no.ꝙ qñ fideiuſſor repe-
tit a domino id,quod ſoluit,debet dicere
dominum liberatum,vel cauere de eo defendendo,ꝙ no.

LEX XVI.

1 ☞ Soluere paratus non cogitur ſuſcipere iudicium.

EX iudicatum. Not.quod qui paratus eſt
ſoluere,non cogitur ſuſci-
1 pere iudicium,†vt hic,⁊ l.ſi debitori.ſupra de iudi.⁊
l.ſi reus.ſupra de procu.Quero,qd eſt hoc dictũ,neq̄
enim eſt equum,aut iudicio.⁊c.Gl.ſe inuoluit.Iſta eſt veritas,
vt dicas,nõ eſt equum iudicio aſtringi,ſcilicet iam incepto,aut
ad inſtitutionem compelli.ſcilicet noui iudicij.

LEX. XVII.

EX clauſula. Oppo.⁊ videtur,ꝙ ex clauſula
doli nõ cõmittatur inſolidum,
vt infra eodem.l.nouiſſima.Solu,ꝙ hic dicitur,in-
ſolidũ,declarat tex.q2 pro parte litis põt committi,⁊
pro parte non.Item dicitur inſolidum reſpectu fideiuſſoris.q2
quilibet tenetur ĩſolidum,licet habeat beneficium epiſtole.Nõ
autem intelligas inſolidum,hoc eſt ad totale intereſſe,q2 iſtud
non habet locum in clauſula de dolo,licet habeat locum in alijs
clauſulis,vt vidiſtis in l.cum querebatur.ſ.eod.

LEX. XVIII

1 ☞ Exceptio que competit patri,⁊ patrono,ne cõueniatur actio
famoſa impedit litis ingreſſum.
2 Exceptio que competit contra aliquem,propter rem,quam ha-
bere ſibi non licet,impedit litis ingreſſum.
Et qualiter nu.5.
3 Exceptio ſolutionis,⁊ acceptilationis,impedit litis ingreſſum.
4 Exceptioni fori non videtur renuntiatum per ſatiſdationẽ iu-
dicatum ſolui preſtitam.

a **V**Ir bonus. [a] Iſta eſt notabilis lex.¶Opp.
ſ.eo.l.ſi reus.Hui⁹ timore ſunt
hic plures opi.ſeu lec.Prima,ꝙ ibi loqꝛ,qñ qs non
cogitur ſe defendere priuilegio pſonali cõpetenti ipſi
1 reo:hic vero †qñ quis nõ cogitur ſe defendere,ꝓpter naturam
actionis intentate,vt q2 ꝯ patrem ⁊ patronũ intẽtabatur actio
famoſa.Vel ratione rei petite,vt q2 Iudeus petebat mãcipiũ
Chriſtianum,vel petebatur liber improbate lectionis.Iſta ſol.
eſt ſatis bona ſcòm quã no.ꝙ iſta exceptio,que cõpetit patri,⁊
patrono,ne intentetur actio famoſa,impedit litis cõteſtationẽ:
2 q2 tex.hic dicit,pretor iudiciũ accipe nõ cogat.¶Itẽ no.†ꝙ
illa exceptio,que competit ꝯ hereticum,vel Iudeum,vel cõtra
alium petentẽ rem quã ſibi habere non licet,impedit litis cõte-
b ſtationẽ,[b] ſecundũ hanc lec.quã tene mẽti,ꝓpter ſtatuta terra
rum,que prohibẽt non ſubiectos,⁊ nõ allibratos habere poſſeſ
ſiones in territorio.Scdo modo legitur,ꝙ hic intelligiꝛ qñ lis
erat finita trãſactione,ſolutione,vel acceptilatione,l.cũ quere-
batur.§.ꝓinde ⁊ ſi forte.ſ.eo.Et ita ĩtelligit Io.ꝙ no.q2 ſcòm
3 hoc eſt expreſſum hic ꝙ† exceptio ſolutionis, acceptilationis
impedit litem conteſtari.Nam hec gl.ſe refert ad illos caſus,q
ponũtur in d.§.ꝓinde.⁊ ſic oẽs illi caſus,qui ibi ponuntur impe
diunt litẽ conteſtari.Alij ſoluunt ꝯrium aliter,⁊ dicunt.Refert
an exceptio ſuperueniat poſt ſatiſdationẽ datã ⁊ quis debet de
fendi,vt lege ꝯria:an cõpetebat tẽpore interpoſite ſatiſdationis
⁊ tunc nõ debet defendi,vt hic ad iſtã lecturã,videlicet ad pri-
mum membrũ opp.ſ.eod.l.hec ſtipulatio.vbi quandocunqꝫ ſu
peruenit cauſa ꝓpter quã quis nõ debet defendi,ſtipulatio com
mittitur.Sol.Ibi loquiꝛ in cauſa peremptoria,que ius agẽtis
perimit,vt ſolutio,⁊ trãſactio,⁊ ſimilia,ſed d.l.ſi reus.loquiꝛ,qñ
ſuperuenit quoddã beneficium tẽporale,⁊ perſonale.¶Itẽ ad
4 ſcòm membrum opp.q2 †ſi exceptio competebat tẽpore inter-
poſite ſtipulationis,ſatiſdando videꝛ renuntiare:q2 promittit
iudicatum ſolui.⁊ per cõſequẽs promittit defendere,⁊ ſic defen
dere debet alias ſtipulatio cõmittiꝛ.Sol.Gl.de hoc dubitat.
j.qñ appellan.ſit l.fin.an per ſatiſdationẽ iudicatũ ſolui,videaꝛ
renunciatũ exceptioni fori,vt ibi patet.Veritas,eſt ꝙ nõ vide
tur renũtiatũ,niſi expreſſe quis renuntiet.Caſus eſt in aut.offe
raꝛ.C.de lit.cõteſta.De hoc tangiꝛ p Ly.C.de ſpon.l.vltia.cir-
ca finẽ.facit ſ.ſi qs in ius voc.nõ ier.l.prima.Quarto modo le-
giꝛ iſta lex,ꝙ hic ſuperuenit cauſa in pſona ipſi⁹ defenſoris ꝓ-
pter quã ipſe defendere non cogebaꝛ:que cauſe ponunꝛ in l.mu
tus.§.fi.cũ l.ſeq.ſ.de procu.⁊ tunc ad ꝯrium reſpõdetur,quod
ibi ſuperuenit exceptio in perſona principalis,hic in pſona de
fenſoris.Quinto modo legiꝛ in legato,qui habet ius reuocandi
domum,l.ij.§.legatis.ſ.de iudi.Contra iſtam lec.poſſet opponi
q2 videtur per ſatiſdationẽ huic beneficio renũtiare:ſed non eſt
5 verũ vt ſ.dixi.Reaſſume ergo† materiam huius legis ſic.Aut
ſuperuenit exceptio,quare quis nõ cogatur ſuſcipere iudiciũ
in pſona ipſius defenſoris,aut ſuperuenit in reo pncipali,⁊ hoc
ſcdo caſu,aut ſuperuenit exceptio ex natura actionis intentate,
vel rei petite,aut ſuperuenit ex priuilegio perſonali competẽti
ipſi reo,⁊ hoc ſecũdo caſu,aut tale priuilegium cepit competere
ex poſt facto,aut competebat ab initio,vt ex predictis patet.

ADDITIONES.

a Alex.¶Vir bonus.Vide quod no.Bar.in l.non videtur.de iu
di.⁊ l.j.ſ.de re iudi.⁊ ibi vide.
b Alex.¶Impedit litis conteſtationem.Nota de exceptionibus
litis ĩgreſſum ĩpediẽtib⁹,adde no.Bal.ĩ l.exceptionẽ.ad fi.C.
de probat.Et ad materiã adde,ꝙ exceptio trãſactiõis,exceptio
ſolutionis exceptio acceptilationis,⁊ exceptio rei finite,item
qñ cautum eſſet hoc modo,vidilicet,non detur actio;⁊ ſimilia,
item exceptio iuriſiurandi impediũt litem cõteſtari.ꝙ vltimũ
limita,⁊ amplia vt dixi in l.ij.in fi.ſ.de iureiu.Itẽ limita vt ibi
dixi,quãdo impeditur litis ingreſſus.⁊ in l.poſtquam liti.C.de
pac.quod dupliciter etiã limita.Primo,quando nõ fuit facta
mentio litis pendẽtie,vt cõſuluit Petrus de Ancharano apud
Ferrariam,in conſilio ſexto,incipiente apud Ferrariam.Item
niſi exceptio peremptoria eſſet notoria.q2 in notorio non atten
ditur iuris ordo.c.vera.de coha.cleri.⁊ mulie.item tenet Ar-
chi.⁊ ſequitur Lapus,⁊ do.Cardi.in c.ſuper literis,de reſcrip.
Itẽ vbi oppõitur,q2 ſtatutũ eſt obſcurũ,ita no.tenet Inn.in c.
cum inter de conſue.⁊ ſequitur Bal.in d.l.poſtquam liti.Item
ſi opponiꝛ exceptio,tua nõ intereſt,ſcòm Bar.in l.poſthumus,
in §.ſi quis ex his.ſ.de inoffi.teſt.⁊ vide que ibi dix.Item ſi op-
ponitur exceptio,tibi non cõpetit ius agẽdi ſcòm Bal.in l.ma-
ter.ſupra de inoffi.teſta.Itẽ ſtatuto ſit cautum,ꝙ non ſoluens
collectas non audiatur.c.q2 fruſtra.de vſu.⁊ no.Bar.in d.l.nã
poſtea.⁊ Ang.in l.ſcire.C.de bo.vaca.lib.x.poſt hoc tñ videbi-
tis omnino Bar.in l.ſequiꝛ.§.ſi viã.ſ.de vſuca.Itẽ exceptio ſo
lutionis,vt dicit tex.⁊ Bar.in d.l.ſemel.C.de apo.pu.lib.x.Itẽ
exceptio ceſſiõis bonorũ.ita Alberi.⁊ Ang.in d.l.ex ꝯctu.C.de
bo.auc.iu.poſ.alleg.tex.ſing.in l.itẽ ſi vnus.de arbi.ĩ pnc.Itẽ
exceptio,ꝙ quis allegat ꝯ vt dixit no.Ang.in l.fi.C.de cõdi.
facit c.ſolicitudinẽ.de appel.Itẽ exceptio inuẽtarij.Pro hoc
alleg.do.Bar.ĩ l.cũ fideicõmiſſum.ſupra de cõfeſ.⁊ Bal.in l.j.
C.de iuris ⁊ facti igno.Itẽ exceptio pacti de nõ agẽdo,vt dixit
Inn.in c.j.de lit.conteſta.in vt ſtẽ pactum de nõ adeundo iudi
cem.l.dedi.in prin.de condi.ob cau.Itẽ exceptio loci nõ tuti.c.
ex parte de appel.Itẽ exceptio,q2 tutela eſt finita,⁊ ſic nõ pote-
rit cõueniri vt tutor.c.ex parte MD.domine.de appel.Itẽ exce
ptio,ex qua patet actionẽ nõ competere actori.Ita dicit Bart.
in l.cũ querebatur.ſupra eodẽ.⁊ ita dicit debere intelligi c.j.de
lit.ꝯteſtata.li.vj.Itẽ exceptio laudi homologati.Ita no.Pet.
de Anch.in d.c.j.de lit.conte.p cap.per tuas.de arbi.⁊ p l.cũ an
tea.C.e.tit.Idẽ dicit in laudo arbitratoris,ꝙ habet vim,vt in
auꝛ.vt diffe.iudi.§.ſi vero.c.Quintauallis.de iureiurãdo.Itẽ
exceptio preſcriptionis.Ita dicit Bal.in l.aditus.C.ne de ſta.
defun.⁊ vide Bal.in l.fi.C.de edic.diui Adria.tollen.⁊ ĩ l.exce
ptionẽ.ad finẽ.C.de ꝓba.⁊ in d.l.poſtquã liti.⁊ ibi connumerat
decẽ,de quibus p Pe.de Anh.in d.c.j.⁊ no.dictũ Arch.ĩ c.
vt circa.de electio.in vj.vbi dicit,ꝙ omnis exceptio perempto
ria,etiã nõ notoria impedit litis ingreſſum,ſi oppones offerat
ſe incõtinẽti ꝓbaturum,l.iij.§.ibidẽ.ſupra ad exhibẽ.de quo di
cto dñs Abb.in d.c.ſuper literis.de reſcript.facit maximũ fe-
ſtum.Vtrum autẽ preſcriptio impediat litis ingreſſum,ponit
Bar.in l.fi.ſ.ꝓ ſuo.Et adõ ꝙ no.in l.j.§.fi.ibi,lõgo.ſ.ad Ter
tul.Hoſt.ꝙ ſic.Io.Andre.contra allegat Guli.in Spe.dicẽ-
tem,curiã Roma.ꝯrium ſeruaſſe.Et licet do.Dominicus mul
ta verba effundat,põt ſic cõcludi,ꝙ auꝛ.preſcriptio opponitur
ad ꝓceſſum,⁊ opponens offeret ſe probaturũ,⁊ tũc procedit opi
nio Hoſt.ita tenet Bar.in d.l.pro ſuo.Et adde not.text.⁊ ibi
Bar.in l.j.§.fi.ibi,longo.⁊c.ſ.ad Tertul.alias ꝓcedit opi.Io.
Andre.p l.emptor.C.de preſcr.lõ.tem.Quid aũt in ſentẽtia
ꝓcepti,reus cõfeſſus eſt debitũ corã iudice,⁊ recepit preceptũ
de ſoluendo,vtrũ poſſit opponere exceptionẽ litis finite poſt de
cem dies intra quos nõ fuit appellatũ:Do.de Ro.ꝯcil.vñ.de
lit.cõteſt.in antiq.cõcludunt quod non,q2 ex ſententia ꝓcepti
oritur actio,vt no.in l.fi.§.neceſſitate.C.de bo.que li.Vtrũ aũt
procedat in cauſa matrimoniali:doc.tenent quod non:q2 ſen-
tentia in talibus cauſis non tranſit ĩ rem iudicatã.c.lator.⁊ ca
pitu.conſanguinei.de re iudi.Quod limita quo ad partẽ,q2 ne
dum diffinitiua.ſed etiã interlocutoria,tranſit in rem iudicatã
quo ad partẽ,reſpectu ꝓbationis facte in alia cauſa.Do.Ant.in
c.cũ dilecti,de elec.dicit eſſe ibi caſum meliorẽ d iur e,ꝙ dictũ
limita,

limita, niſi emanaſſent tres ſententie. Glo. eſt pregnans ſecūdū Abb. in c. fraternitatis. in verb. fornicatio. de frigi. ⁊ malefi. ⁊ ꝙ dictū glo. ea ſic intellecta nō eſt verū, ⁊ id reprehēdit dominus Antonius ibi, ⁊ eſt ratio q2 nullū vinculū poteſt facere qđ illud qđ nō eſt matrimonium, ſit matrimoniū. Unde forte poſſet dari alius intellectus, q2 licet dixerit gl. qđ poſt tres ſentētias i cauſa matrimonij non poſſet appellari, nihilominus poterit querelari, maxime ſi eſſet notoriū đ iniuſtitia, vt eſt gl. in c. fraternitatis. Que omnia tene mēti, q2 vtilia ſūt. Itē adde ad predicta, qđ dicit Bal. in c. j. de cōtrouer. iter Epiſco. ⁊ vaſal. c. vnic. i verb. annua. qđ exceptio pͥiudicialis ad proceſſum, que reſpicit nō ſolum merita cauſe, ſed merita iuriſdictionis, litem nō ſinit cōteſtari, q2 oppoſitū eius infert hoc. qđ not. Itē adde, qđ no. Bal. in tit. de pace conſtan. in §. item volētibꝰ. per illum tex. dicit, qđ exceptio pacti iuramēto firmati impedit litis ingreſſum. Idem ſi non ſit iuratum, ſed factū lite pendente. arg. ſ. de pactis. in l. tale pactum. §. qui prouocauit. ⁊ in l. poſtquam liti. C. eod. ⁊ C. de fideiuſ. l. iij. ⁊ quod no. Jo. And. in c. j. de lit. cōteſt. in nouella, in vj. Item adde, ꝙ Joan. And. in cap. fi. de libel. obla. videt. velle poſt Inn. videlicet, ꝙ licet exceptio peremptoria non impediat litem conteſtari, niſi ſit de priuilegiatis, de quibꝰ in cap. j. de lit. conteſt. in vj. ⁊ ſ. dictum eſt: tamen iſtud fallit, qñ eſſet notoria. Idem voluit Spec. in tit. de excep. §. dicto. de dilatorijs. ver. vt autē. ⁊ ſequitur do. Anto. in c. fin. de lib. obla. Poſſet tamen dici ſm Joā. de Imol. ibi, quod hoc procedat in exceptiōe excuſſionis: q2 iſta concludit ius agendi non competere: ideo poteſt opponi ad proceſſum per not. p Bartol. in l. cum querebatur. verſic. vlti. aduerte. ſ. eod. Secus, quando non concluderet ipſo iure actionem non competere. Et per hoc reſpondetur ad predictum dictum Joannis Andree. ⁊ etiā dico qđ Spec. non videtur illud firmare, quia contra iſtud dictū arguit de dicto cap. j. de lit. conteſt. in verb. dictum tamen Inno. in ſe eſt equū. ⁊ vide que dixi. in d. l. preſcriptiōe. C. ſi cōtra ius vel vtil. publ. ⁊ dixi in l. arethuſa. i fi. đ ſta. hom. quod allegatio iuris communis, vel municipalis impedit conteſtationem litis, quia nō indiget ꝓbatione: ſecus vbi eſt queſtio facti. c. j. de lit. conteſtatio. ⁊ iſte exceptiones impediūt litis ingreſſū, ſi opponens offert ſe incontinenti probaturum: alias non, ſecundum Guidon. de Suza. in l. j. C. de iuris ⁊ facti ignorantia. His etiam adde, ꝙ not. Bartol. in l. ſi ſeruus. C. de his qui ad eccle. confu. videlicet, ꝙ vbi eſt permiſſum homicidum a lege, vel ſtatuto, vel aliquid aliud, talis exceptio impedit litis igreſſum, ⁊ accuſatio recipi nō debet, ꝙ no. Itē dicit Bald. in l. ij. C. de formul. qđ exceptio ineptitudinis, ⁊ omnis exceptio, que non requirit probationem, impedit proceſſum, ꝙ not. Barto. in l. j. C. de litis conteſtatio. Item dicit. Bald. in l. peremptorias. C. ſenten. reſcindi nō poſ. quod exceptio laudi impedit proceſſum. Item in exceptiōe, de qua in authen. preſente. C. de fideiuſſo. ſecundum Bal. ibi eodē etiam modo exceptio, tu frater non confers bona, que habes in communi, ideo agere non potes, impedit proceſſum, per l. poſthumo. ⁊ quod ibi not. Bald. C. de col. Adde ad id. quod dixi ſupra referendo opi. Joannis Andree, ⁊ domini Anto. in cap. fin. de libel. obla. quod idem ſequitur d. Anto. in cap. ſuper literis. de reſcrip. ⁊ in cap. ex parte. de foro cōpet. ⁊ in capitu. j. de ord. cogni. ⁊ in cap. exceptionē. ⁊ in cap. paſtoralis. đ excep. ⁊ Lud. Ro. in l. ſi vero. §. de viro. in xxxij fal. ſupra ſolu. matrimo. In contrariū facit, q2 ſi ſpeciale eſt in exceptione rei iudicate, d. ca. j. de lit. cōteſta. in vj. cuius ꝓbatio eſt promptiſſima, reſultans ex ſententia, que inducit notorium: ergo in cōtrariū debet eſſe ius commune. q2 tamen nullus tenet contra dictam opinionē, ideo illa ſequenda eſt, ſecundū Lud. in d. §. đ viro. Itē exceptio. ꝙ ego ſum accuſatus ab alio de aliquo crimine, vel abſolutꝰ, impedit litis ingreſſum, l. ſenatus. ſm Bar. ibi, de accuſa. Et đ exceptiōe iuentarij, de qua dixi ſupra, ⁊c. adde Bald. in l. fi. §. ⁊ ſi prefatā. C. de iure deli. Et quid ſi opponat exceptio, ꝙ durat tēpus cōficiēdi inuentarij, an impedit litis igreſſum, vide Bar. in d. l. fi. §. donec. Quid i exceptiōe, quē de euictiōe tenet actio, ⁊c. Dic vt p Bar. i l. inſtrumēta. C. de fide inſtr. ⁊ in. ha. fiſ. li. x. Quid de exceptiōe, ꝙ continentia cauſe non pōt diuidi: Dic ꝙ impedit litis ingreſſum. vide in l. nulli. in ver. audientia pbeat, ſm eum ibi, C. de iudi. Itē vbi lex prohibet, ⁊ annullādo pcedit vel a lege, aut a ſtatuto fuit tēpus prefixum ad agendum, iā elapſū: vel vbi pſcribit iudicio, ſemp reſultat exceptio impediēs litis ingreſſum, m Bal. in l. j. i iij. oppo. C. de edic. diui. Adria. tol. ¶ Adde, an elapſo termino aſſignato ad oppnendū omnes exceptiones dilatorias, poſſit quis opponere ante litis cōteſtationem exceptiones litis cōteſtationē impedientes, de quibus in d. cap. j. Specu. in titu. de dilation. §. j. verſicu. item querit. ⁊ ibi Joan. Andre. ⁊ Abb. i cap. poſtoralis. extra de exceptioni do. Alexan. alleg. Pet. de Anchara. cōſi. vj. ego habeo xvj. ici.

viſo proceſſu in conſi. ferto. vide de exceptione inuentarij. Et đ iſtis exceptionibꝰ, vide Paulum de Caſtro conſi. lxiij. Et exceptio rei finite, quomodo differat ab exceptiōe rei iudicate, ⁊ trāſactionis, vide Feli. conſi. clxv. ⁊ cclxxxiij. Et ꝙ exceptio requirens altiorem indaginem, debeat admitti, cum quis offert ſe incontinenti illam probaturum, voluit Ro. conſi. ccxliij.

LEX XIX.

Nouiſſima. Hec lex diuidit in tres partes. Primo loquit ad que tēpora porrigat ſtipulatio doli. Secūdo ad quas perſonas. Tertio ponit declaratio primi dicti. Secūda ibi, itaque. Tertia ibi, doli autē. h. d. Clauſula doli committit ꝓpter dolū cōmiſſum ab initio ſtipulationis, vſq; ad finē iudicij, ex dolo principalis ⁊ hrdis eius, ⁊ etiā extranei, ſi pena fuit adiecta. ¶ Tex. ibi, factū demōſtrat. quaſi diceret, continet dolū futuro tempore cōmittendum. Uel dic ſm Ja. de Are. demōſtrat ceſſationē doli perpetuo permanentē, quaſi nec nūc, nec in futurū cōmittat dolus. Itē ibi ad principiū ſtipulatiōis, ⁊ nihilominus ad mediū ⁊ ad fi. vt ſ. dictū eſt. ¶ Op. ⁊ videt quod ſi hec ſtipulatio pro vno dolo ſit commiſſa, pro alio futuro cōmitti nō poſſit. l. cū querebat. ſ. eo. Sol. Ibi loquitur in ſtipulatione ob rē non defenſam, que ad intereſſe totale cōmittit hic, in ſtipulatiōe doli, que committitur ſolum ad illud, quod intereſt, in preſenti, dolum nō eſſe commiſſum. vnde ſi propter tuum dolum, aliquo tēpore res eſt dilata, vel aliquas expenſas feci, ad illud ſolū intereſſe cōmittitur ſtipulatio doli. Ultimo vide gl. in ver. tēpus, que incipit, poſt ſtipulationem. ibi. l. verbū erit. Sol. Hic factū preteritum erat finitum, ideo ſub futuro non comprehenditur, ibi non erat finitum: vt ibi no. per Dy. Item opp. quod ſtipulatio ſimpliciter interpoſita nunquam committatur pro facto extranei, l. ſtipulatio iſta. in prin. ſ. de verborum obligationibus. Solue, vt ibi ⁊ i ea. l. §. ſi quis. ⁊ ibi dixi. ⁊ ita itelligas hāc legē.

LEX XX.

1 ☞ Sententia debet ferri in defenſorem, quando defenſor comparet.

2 Judex appellationis reo abſoluto, ⁊ actore appellāte, qui fouet cauſam iniuſtam, debet actorem condemnare, ⁊ non ſimpliciter dicere bene iudicatū, ⁊ male appellatum.

3 Cautio interpoſita coram iudice prime cauſe, nō committitur coram iudice appellationis.

4 Si in cautione interpoſita coram iudice prime cauſe, non eſt expreſſum nomē iudicis, an committatur in cauſa appellationis. Inſtantia cauſe appellationis dicitur alia inſtantia a prima. Actio oritur ex ſententia appellationis confirmante, nō ex prima confirmata.

5 Stipulatio iudicatum ſolui, interpoſita corā vno iudice, cuius ſucceſſor iudicauit, qñ committatur.

6 Satiſdatio preſtita coram ordinario, proprio nomine nō expſſo, durat coram eius delegato.

7 Stipulatio de iudicio ſiſti mutato iudice, ita extinguit, ſicut ſtipulatio iudicatum ſolui: ⁊ quid de ſtipulatione de rato. 8.

9 Stipulatio interpoſita ſecundum cōſilium Claudij. poſitum in fine huius legis, nō comprehendit iudicem appellationis, nec collegam ſed ſucceſſorem ſic.

10 Defenſor qui ꝓmittit iudicatū ſoluere, non cogitur ꝓmittere i cauſa appellationis, ſed pro ſubſtituto ſic.

11 Satiſdatio iudiciorū, qua mutatione extinguatur, ⁊ quid de mutatione rei, ſi actio mutatur de iudice, ⁊ de perſonis litigātium, ac etiam de mutatione inſtantie.

a **Cum apud.** [a] Fideiuſſor acceptꝰ in prima cauſa, non tenetur in eo, ꝙ iudicat in cauſa appellationis, niſi aliud actū ſit. h. d.
Iſta eſt notabilis lex, ⁊ habeo hanc legem ꝓ ſingula
1 ri lege. vide tex. ¶ No. ſententiam † eſſe ferēdam in defenſorē,
vt hic, ⁊ l. liberto. §. fi. ſ. de neg. geſt. ⁊ l. j. C. de ſentē. Itē not. ex
b eodē verbo, ꝙ reo abſoluto, ſi actor appellet[b], ⁊ fouet iniuſtā
2 cauſā † iudex appellationis debet reum cōdemnare: nec debet
c ſimpliciter pronūciare[c], male appellatum, ⁊ bene iudicatū, ſecundum formam l. eos. C. de appelle. Hoc ꝓbat hic, ⁊ not. in l.
Offidius. ſ. de le. iij. ⁊ l. chirogaphis. §. j. ⁊ ibi no. ſ. de adminiſ.
d tut. Facit ad hoc ſ. đ ſo. l. creditor. §. j. ꝙ tene mēti[d]. Tertio no.
3 † ꝙ cautio interpoſita corā primo iudice prime cauſe. non cō
4 mittitur corā iudice appellationis. ¶ Quero † ergo[e] ꝓ huius
e declaratione qđ ſi in ſtipulatione nō eſt expreſſū nomē iudicis,
an cōmittat in cauſa appellationis. Mar. Sili. diſputauit hac queſ. ⁊ determinauit, quod committatur. q2 quantū ad iſta, que reſpiciūt dilatorias exceptiōes, cauſa appellationis videt eadē cū prima, l. ita demū. C. de pen. Sed dare iſtos fideiuſſores, reſpicit exceptiones dilatorias, l. Pomponius. ratihabitionis, ſupra. de procurat. ergo, ⁊c. Iſta fuit opin. Marti. Silima.

ſed dominus Gul. de Cu. dicit, quod iſta lex loquit, quãdo reus
q ſatiſdedit, fuit abſolutus, ⁊ actor appellauit: ſecus ſi ipſe fuit
cõdẽnatus, ⁊ ipſe appellaſſet: q2 fideiuſſor ipſe teneret, ne ſit in
ſua poteſtate ſe ⁊ ſuos fideiuſſores liberare, l. ne i poteſtate. ff. de
arbi. Ita not. Gul. i l. Julianus. ff. q ſatiſ. cog. Domini gl. ordi-
na. i l. ij. C. de pcu. tenet idiſtincte, qđ i cauſa appellationis nõ
committitur, ⁊ hoc ibi tex. videtur probare que ſimpliciter loq
tur. Pro hoc videtur tex. Inſtit. de ſatiſdati. §. ſi vero aliqs. in
fi. Probatur per ratione per mutationem inſtantie liberant
f fideiuſſores: l. ij. ff. eo. tit. ſed cauſa appellationis [f] dicitur alia in
ſtantia a prima. qđ apparet, q2 poſt publicatione noui teſtes re
cipiũtur, qđ nõ poſſet fieri ſi eſſet eadem inſtantia, vt colligitur
ex l. vlti. iuncta gl. C. de teſtib. ⁊ l. p hanc. C. de tẽp. appel. ⁊ ibi
per doc. Non obſtat qđ dicit Mar. Sil. q2 quãtũ ad exceptio-
nes dilatorias videtur eadẽ cauſa appellationis cũ principali:
q2 hoc fateor, ⁊ ideo qui hoc non petit in prima, nõ poteſt hoc
petere in ſecunda, ſed nõ quantum ad ipſa ſatiſdationes. Sepa
rata enim eſt exceptio, ſiue petitio ſatiſdatiõis ab ipſa ſatiſda-
g nes [g]. Nõ obſtat d. l. ne in ptãte. quã Gul. allegat, q2 imputet ſibi
actor, qui non petijt de nouo ſatiſdari in cauſa appellationis, in
quã defenſor non audiretur ſine noua ſatiſdatione, l. ij. C. d pcu.
⁊ in d. §. ſi vero aliquis. Inſt. de ſatiſ. Hoc apparet per ratione.
Nam ſi iudex appellationis condemnat, oritur actio ex iſta ſen
tentia condemnatoria, nõ ex prima quantumcunq3 confirmata,
l. furti. C. de his qui no. infa. ⁊ no. in l. eos. C. de appel. ſed ꝓ illa
ſententia non ſatiſdedit, ergo ⁊c. Fateor tamen quod ſi reus vi-
ctos appellaſſet, ⁊ appellationẽ nõ fuiſſe ꝓſecutus, qđ fideiuſſo
res tenerent. q2 ex tũc ſententia prima orit actio, non ex ſecũda,
in qua iudex cõfirmat primã, q2 appellationem non eſt proſecu
5 tus l. fi. C. de tẽp. appel. ¶ † Quero, pone qđ corã vno iudice fuit
ſatiſdatũ, iudicauit ſucceſſor eius, an ſtipulatio cõmittat: Vide
tur qđ non, l. iij. in prin. ff. e. ⁊ hic. Tu dic breuiter. Qñq3 poſt in
ter poſitam ſatiſdationẽ eſt receſſum a primo iudice, ⁊ itur ad
aliũ iudicem alterius tribunalis, ⁊ tũc ſtipulatio nõ committit,
d. l. iij. in prin. ff. eo. Quãdoq3 itur ad aliũ iudicẽ eiuſdẽ tribuna
lis, forte ad collegã, vel ſucceſſores, tũc eſt aduertẽdũ, an i ſtipu
latione fuerit adiectũ propriũ nomẽ iudicis, ⁊ tũc ſtipulatio nõ
cõmittit, niſi eſſet adiectũ, q ve in eius locũ ſucceſſit. vt hic. Si
vero propriũ nomen non fuit expreſſum tunc ſtipulatio cõmit
tetur, q2 idẽ iudex videtur, ⁊ idem iudiciũ, l. proponebat. ff. de
iudi. ⁊ hoc videt tenere Spe. i tit. de offi. iu. de leg. §. excipi po
6 teſt. ver. ſ3 quid ſi plures. ¶ Quero, † ſatiſdedi apud iudicẽ or
dinariũ proprio nomine non expreſſo, qui demũ cauſã de lega
uit, an fideiuſſores teneant: Reſpõdeo ſic, q2 videt idẽ iudiciũ,
7 l. vbi acceptũ. ff. d iudi. ꝙ ibi no. ¶ Quero, † hic loquitur d ſti
pulatione iudicatum ſolui, quid de ſtipulatione iudicio ſiſti, an
mutato iudice extinguatur: Reſpon. idem ꝙ in iſta, vt in auth.
de his qui ingre. ad appel. circa prin. tetigi in l. Grece. §. poſt
8 litẽ. ff. d fideiuſ. ¶ Quero, quid † d ſtipulatiõe d rato, vtrũ muta
to iudice, extinguatur: By. conſuluit ꝙ extinguitur, nec durat
in cauſa appellationis, ꝑ legẽ iſtã, ⁊ Inſtit. de ſatiſda. §. ſi vero
aliquis. ⁊ ꝓbatur ꝑ tex. in d. l. ij. C. de procu. que lex loquit ſim-
9 pliciter de qualibet ſatiſdatiõe. ¶ Quero, † poſito [h] ꝙ eſſet cõ-
h cepta ſtipulatio ſecũdũ conſilium Claudij poſitum in fi. huius
legis. an committeretur ſtipulatio in cauſa appellationis: Re-
ſpondeo, iſta verba dicunt, qui ve in eius locum ſubſtitutus erit
credo, quod non comprehendãt iudicem appellationis. qui eſt
maior, nec collegam. ſed ſolum ſucceſſorem, vel delegatũ i eius
locũ poſitum, argu. l. verbis ciuilibus. ff. de vul. ⁊ pup. ¶ Que
10 ro † vtrũ defenſor, qui ſatiſdat, cogatur adijcere in ſtipulatiõe,
promitto ſoluere iudicatũ per hũc iudicẽ vel ꝑ iudicẽ appella-
tionis: Videtur ꝙ ſic, nec alias eſſet fruſtra cõſiliũ huius legis.
Breuiter, de ſubſtituto cogit ꝓmittere, vt Inſtit. de ſatiſda. §.
ſi vero aliquis. ſed de iudice appellationis non, ſicut nec cogit
11 cãm appellationis ꝓſequi, l. inuitus. C. de pcur. ¶ † Vltimo [i]
i q2 vidiſtis hic quod iudicis mutatione quãdoq3 extinguitur ſti
pulatio iudicatũ ſolui, ⁊ de multis alijs mutationibus. ff. vidi-
k ſtis. Pro declaratiõe huius diſtingue [k], cũ queritur, qua muta-
tione extinguitur ſatiſdatio iudiciorũ, Aut contingit mutatio
rei petite, ⁊ extinguitur ſatiſdatio, l. cũ querebat. i fine, ſm vnã
lect. ff. e. ti. Aut cõtingit mutatio actionis ꝓpoſite, ⁊ tũc aut fuit
mutata actio tantũ, ⁊ nõ cauſa, tũc aut fideiuſſor fuit datus ſim-
pliciter, aut expreſſe in illã actione, vt dixi in d. l. cũ querebatur.
§. fi. Aut cõtingit mutatio iudicis, ⁊ tũc aut mutatio cõtingit ꝑ
modũ cuiuſdã receſſus: q2 recedo ab vno iudice, ⁊ vado ad aliũ,
aut ꝑ modum appellationis, aut per modum cuiuſdã ſurroga-
tionis. Primo caſu, ſtipulatio extinguitur, vt l. iij. i prin. ff. eo.
titulo. quod intelligo ſi vado ad alium iudicem alterius tribu
nalis: ſecus ſi irem ad collegam primi: quia tunc dic, vt dicam
tertio caſu, quando per modum ſurrogationis. Secundo caſu
quãdo per modum appellationis, idem, q2 extinguitur ſatiſda-
tio, niſi aliud ſit expreſſe actũ: vt in aut. de his qui ingre. ad ap-
pel. in prin. ⁊ ibi no. ⁊ C. de ꝓcu. l. ij. ⁊ Inſtit. de ſatiſdat. §. ſi vero
aliquis. reprobat diſtinctione Gul. d Cug. ⁊ Mar. Sil. vt ff. di
xi. De quo etiã tangit Cyn. in d. l. ij. Tertio caſu, aut fuit expſ
ſum nomen proprium, extinguitur datio fideiuſſoris: Aut nõ
fuit expreſſum, ⁊ non extinguitur: quia idem eſt iudiciũ. d. l. ꝓ-
ponebatur. ff. d iudi. ⁊ l. vbi acceptum. ⁊ ibi nota. eodem titulo,
ꝙ no. in Spe. de iudi. de leg. §. excipi. verſiculo, ſed quid ſi plu-
res. Qñq3 contingit mutatio circa perſonas litigantium, ⁊ tũc
aut ꝯtingit mutatio circa ſubſtantiã perſone, aut circa qualita-
tẽ. Primo caſu, aut illa pſona repreſentat eandẽ, que prius liti
gabat: vt q2 ei9 hrs, vel eius ꝓcurator, ⁊ ſtipulatio nõ extingui-
tur, l. ij. in fin. de preto. ſtipu. ⁊ ꝙ nota. in l. ſi ante acceptũ. in gl.
ſuper verbo ſatiſdederit. ff. eo. tit. Si vero illam perſonam non
repreſentat, tunc ſatiſdatio extinguitur. l. iam tamen. §. nunc vi
deamus. ⁊ §. ſeq. ff. eod. tit. Secundo caſu, quãdo contingit mu-
tatio circa qualitatem, dic, aut contingit mutatio eius, qui reci
pit ſatiſdationem, ⁊ nõ extinguitur ſatiſdatio, l. in cauſe. §. ſi ex
parte. ff. de procu. ⁊ l. Julianus. ff. qui ſatiſda. cog. Aut cõtingi
circa perſonam ſatiſdantis, ⁊ tunc aut ex tali mutatione non cõ
mutatur effectus ſentẽtie ⁊ ſatiſdatio nõ extiguitur, l. ſi ante ac
ceptum. j. reſpon. ff. e. tit. Aut mutatur effectus ſententie, ⁊ tunc
extinguitur ſatiſdatio. d. l. ſi ante acceptum. ij. reſpon. ⁊ per om
nes alios caſus illius legis. ⁊ l. j. i fi. ff. quib. mod. pig. vel hypo.
ſol. Quãdoque contingit mutatio inſtantie, ⁊ tunc datio fideiuſ
ſoris extinguitur l. ij. ff. eod. titu.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Cũ apud. Adde quod hec lex ſecundum Bal. in l. fin. i
x. queſtio. C. de contrahen. emptio. non procedit in iudice, corã
quo petita eſſet reductio ad arbitrium boni viri. Et etiam pro
intellectu huius legis vide i Specul. de offic. d leg. §. fin. verſic.
ſed queritur. ⁊ in tit. de accu. §. quando autem. ⁊ Cano. in ca. q̃-
relam. de elec. ⁊ in c. cauſam que. de teſtibus.
b Poma. ¶ Actor appellet. Vide Felyn. in ca. cum cauſã. de re
iudi. ⁊ Imol. conſil. lxxxvj. in fin. ⁊ Alex. conſil. cxj. volu. v. vbi
limitat, niſi prima ſententia foret condemnatoria.
c Alex. ¶ Simpliciter pronunciare. Poteſt autẽ iudex appel-
lationis reformare ſententiã male latam, vt no. Cy. i l. omnem.
C. quando prouoc. nõ eſt neceſſe. ⁊ in l. j. C. ne liceat tertio puo
ca. Ad materiam adde Barto. in l. eos. C. de appella. ⁊ q2 Bar.
allegatur contrarius, vide Moder. in dicta l. ſi expreſſim. j. d
appella. in queſt. que incipit, quarto videndum eſt de modo ſen
tentiandi. ⁊ late Joan. Andr. in Specul. in titu. de ſent. §. vt au
tem. ⁊ not. Lud. in l. j. ad fin. de re iudi. Dixi poſt Barto. in l. j. in
fi. C. quando prouoc. non eſt neceſſe. Et pro hoc l. Emilius. ff. d
mino. ⁊ ca. ſignificauit. de exceptio. Facit l. fi. quod cũ eo. ⁊ quid
ſcribitur ꝑ Imol. in l. in ſumma. C. de re iudicata. in princ. ⁊ ibi
gloſſ. ⁊ adde Bar. in l. eos. C. de appella.
d Alex. ¶ Tene mẽti. Adde hic textũ, quẽ ibi ad hoc not. Abb. in
cap. cum Joannes. de fi. inſtr. ⁊ ibi dicit Abb. i vlti. col. quod iu
dex poteſt reformare ſententiam, non ſolum ad petitionem ap
pellantis, ſed etiam ad petitionem appellati. Sed videtur dicẽ
dum, ipſum appellatum per taciturnitatem confirmaſſe ſenten
tiam, vt i l. fi. C. de ſent. que ſine cert. quanti. ꝙ not. Adde quod
Panormi. in ca. cũ cauſam. extra de re iudi. dicit cõtra Bart.
eſſe gloſ. in l. preſes. C. de ſenten. que dicit qđ iudex appellatio
nis in firmando ſentẽtiam a qua reus fuerat abſolutus, videtur
tacite illum condemnare, ita qđ non eſt opus alia condẽnatione
⁊ illam gloſſ. dicit ſecutũ Cal. in cap. ſignificauit. extra de exce.
⁊ in c. Raynaldus. extra de teſtamen. latius ibi vide.
e And. Barb. ¶ Quero ergo. Et not. gl. valde no. can. qđ bene.
vj. queſtio. iiij. que dixit ꝑ iſtã, ꝙ etiã legem. ꝙ etiã ſi fideiuſſor iu
raſſet, nõ tenetur in cauſa appellationis. ſecundum Bald. in l.
Julianus. verſicu. ſecundo queritur. ff. qui ſatiſda. cogan.
f Poma. ¶ Sed cauſa appellationis. Bal. autẽ diſtinxit i d. l.
Julianus. verſicu. ſecũdo queritur. ꝙ aut iudex appellationis
ſimpliciter confirmauit ſententiam primam, ⁊ tunc tenetur. aut
addit, ⁊ tunc non tenetur, ⁊ eſt vtile ſecundũ eum in cauſa crimi
nali, in qua dat fideiuſſor. An in cauſa appellationis fiat execu
tio in fideiuſſores, vide eũ omnino in d. l. Julianus. ff. qui ſatiſ.
cog. ⁊ vide Bar, q allegat ſibi contrarius in hoc, an noui teſtes
poſſint recipi ſuper nouis capitulis. in l. per hanc. hic alleg.
g Alex. ¶ Ab ipſa ſatiſdatione. An ſatiſdatio debeat preſtari in
cauſa appellationis, adde Bald. in l. eos. §. cautione. qui eſt. §.
fin. in prin. C. de appel. qui idẽ tenet, ꝙ Bar. hic, preterquam i
ſatiſdatione de cauſa appellationis ꝓſequenda. per illũ text.
⁊ Saly. in l. ij. C de ꝓcu. ſecutus verba Jaco. But. qui ibi tenet
idẽ, quod Barto. hic. Adde Joan. Andr. in addi. ad Specul. in
tit. de ſatiſdando. §. expedito. verſic. hoc autem.

And.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

h And. Barb. ¶ Quero, poſito. Sed hoc conſilium Claudiĩ non facit ad propoſitũ legis, ⁊ Sceuola male, ⁊ inepte hoc allegaſſet, qđ nõ eſt credẽdũ: ideo non credo qđ Barto. hic verũ dicat. Poſtea reperi ꝙ ita tenet hic do. Franc. Tig. quẽ omnino vide.
i Ultimo. Adde Bal. qui notanter loquitur. in l. Julianus. qui ſatiſd. cog. ⁊ gloſſ. ordi. Inſti. de ſatiſ. §. j.
k Alex. ¶ Diſtingue. Ad intellectũ iſtorum hic, vide aliqua per Cyn. i l. ij. C. de procura. Et vtrũ extinguat virtus iuramẽti calumnie. ⁊ de materia plene per Bald. ⁊ Angel. ⁊ ibi de materia ſ. qui ſatiſ. cogan.

LEX XXI.

1 ☞ Stipulatio iudicatum ſolui ſemel commiſſa an iterum committatur.

SI vnus. Lex noſtra primo ponit duo dicta. Secundo reſpondet cuidam tacite obiectioni. Secũda ibi quoniam in vnius, ⁊c. In fine huius legis ſummat ſeipſam hoc modo. Hec ſtipulatio duabꝰ clauſulis poteſt cõmitti contra diuerſos: ſed cõtra eundem non, ſed preualet cauſa iudicati. h. d. ¶ Opp. de l. cũ querebatur. ſ. eo. Sol. tex. in fi. vult ſoluere, qꝛ contra eundẽ nõ poſſunt committi iſte due clauſule, vt ibi, licet cõtra diuerſos ſic, vt hic. Et ideo vt iſta materia tibi liqueat, diſtingue, cũ queritur,
1 vtrum † ſtipulatio iudicatũ ſolui ſemel cõmiſſa iterum cõmittatur, aut querit de iteratione ex eadem clauſula, aut ex diuerſis. Primo caſu, non committitur amplius quam ſemel. vt ſ. e. l. iã tamẽ. §. in hac. Fallit in hac clauſula de dolo vt ſ. e. nouiſſima. Et eſt ratio, qꝛ committit ad particulare intereſſe, vt ibi vidiſtis. Secundo caſu, aut queritur de iteratione commiſſionis quo ad effectũ exactionis, aut de iteratione ſecũdum rigiditatẽ iuris. Primo caſu, aut cõtra eundem, ⁊ ſemel commiſſa iterum nõ cõmittit: vt hic, ⁊ d. l. cũ querebatur. ſ. eo. Aut contra diuerſos, ⁊ tunc aut conſecutus eſt totum intereſſe, ⁊ amplius non cõmittitur, ⁊ cõmiſſa nõ exigetur: vt ſ. e. l. ſi ex duobus. §. quoties. Aut eſt conſecutus partẽ, ⁊ tunc põt pluries cõmitti, d. l. ſi ex duobꝰ, ⁊ l. ex iudicatum. ⁊ hac. l. in prin. Secundo caſu, quando querit de iteratione ſecũdum rigiditatem iuris, tunc dico, qđ poteſt ſepius committi: vt hic in fi. Sed dubitatur que preualeat. Et in hoc eſt aduertendum poſtquam clauſula, ob rẽ non defenſã, eſt cõmiſſa, aut res icipit defendi poſtquã ſuper iſta clauſula eſt iudicatũ, vel ſolutũ vel ante. Primo caſu, preualet clauſula, ob rẽ non defenſam, l. iam tñ. in prin. ſ. e. Si ante, ⁊ tũc aut poſt litis cõteſtationẽ, aut ante. Si poſt, aut incipit defendi vere ⁊ preualet clauſula iudicati: vt hic in fi. ⁊ l. iij. in fi. ſ. eo. Aut incipit defendi ficte, ⁊ preualet clauſula, ob rẽ nõ defenſã, l. cũ querebat. Si vero ante litis conteſtationem defenditur, ſine dubio preualet clauſula iudicati, d. l. iij. in fi. ſ. eo. titu.

Rem ratam haberi, & de ratihabitione. Titul. viij.

¶ Duas partes habet hec rub. Primo rem ratã haberi, hoc eſt de illa ſtipulatione rem ratam haberi, ⁊ ſecundo dicit de ratihabitione, hoc eſt, qualiter poſſit habere rem ratam.

LEX I.

a **CUm quis.** a Quãdo conuenit ille, cui exceptio rei iudicate cõpeteret, ſi vnus procurator exegiſſet. ſtipulatio de
b rato cõmittit. h. d. Tex. ibi ꝓ dño, exponit Dy. i. pro eo qui ſtipulatus fuit đ rato b. ¶ Opp. ad id qđ dicit de fideiuſſore: ſtipulatio iſta cõmittit ad intereſſe, l. ſi commiſſa. j. eo. ⁊ j. l. proxi, ſed confideiuſſoris non intereſt, ſi aliter fideiuſſor conuenitur, l. vt fideiuſſor. ſ. de fideiuſ. ergo hec ſtipulatio nõ committitur. Sol. intellige, qđ iſti fideiuſſores erãt ſocij, ⁊ ſic qđ in ſimili dicitur de duobꝰ reis, referatur ad vtrũq;. Uel aliter dicas quod tex. ⁊ gl. hic habuit reſpectum, quia ſi fideiuſſor cõuenitur, đberet ſibi cedit actio, ideo moleſtaret ille q prius fuit abſolutus, ſecundũ Dyn. ſed precedẽs ſolutio magis placet. Et predicta ſũt vera, prout ponimus hic, qđ iſte cõuẽtus fuit abſolutus. Itẽ poſſumus ponere, ꝙ iſte conuẽtus fuit cõdẽnatus, ⁊ ſoluit, tunc ſine dubio intereſt eius ne fideiuſſor conueniat. Nã fideiuſſor cõuentus habere regreſſum cõtra principalem đbitorẽ, ſed iſte fideiuſſor primo cõuentus, q ſoluit, ad hoc vt poſſit repetere per actionẽ mãdati, debet principalem debitorẽ defendere: vt ſ. ti. j. l. ſi ex duobus. §. quoties. ⁊ ſic eius intereſt fideiuſſorem nõ conueniri. Non habetis hic alia.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Cum quis. Quomodo debeat cauere procurator rẽ ratã haberi, vide bonum tex. in l. non ſolum. §. qui alieno. de ꝓcu. Et ad materia ratihabitionis. vide Bal. in l. obſeruare. §. poſt hec. ff. de offic. procon.
b Alex. ¶ De rato. Uide differentiã inter ratũ, ⁊ firmũ ꝑ Bar. ⁊ Sal. in l. id ꝙ pauperibꝰ. de epiſ. ⁊ cleri. ⁊ vide q̃ dixi in ij. ſi quis maior. C. đ tranſac. Et formam huius cautionis vide per Bar. in l. procurator cum petere. j. eo. ⁊ Cy. i l. j. C. de ꝓcurat. Et nota, qđ iſta ſtipulatio committitur, quando ꝓmittit facere, curare, quod dominus habeat ratum, ⁊ non facit. ita not. Bal. i c. j. §. ad hec. in titul. hic finitur lex. deinde inci. cõſue. quod not.

LEX II.

IN ſtipulatione. Uos habetis vnam magnam gl. que non tendit, niſi ad poſitionem caſus, ⁊ habet hic tex. duas ec. principales. Secũda ibi circa fi. gl. ibi, ſecũdo pone caſum. tamen ſecundum primam expoſitionem litere, lec. huius legis variatur quatuor, vel quinque modis: tamen tu tene ſecundam expoſitionem litere eſt clara, ⁊ plena.

LEX III.

1 ☞ Minor qui non habet curatorem, poteſt procuratorẽ cõſtituere.
2 Procurator minoris ſiue verus, ſiue falſus ad iudica ſatiſdãs dominum ratum habiturum, non cogitur ſatiſdare: quod ſi minor peteret reſtitutionem i integrum, dabit quanti ea res erit: ſecus in procuratore recipiente ſolutionem.
Minor non poteſt renunciare boneficio reſtitutionis i integrũ
3 Minor compromittens, ⁊ promittens penam ſi non parebit ſententio petendo reſtitutionem i integrum, nõ incidit in penam.
Promitens ſententiam arbitri habere ratam, ſi petit eam reduci arbitrium boni viri, non incidit in penam.

CUm minor. Iſta eſt no. lex, ⁊ diuidit ur in partes quatuor. Primo, loquitur in procuratore vero minoris. Secũdo, i ꝓcuratore falſo minoris. Tertio, dat conſiliũ circa verũ procuratorẽ. Quarto, dat cõſiliũ circa falſum procuratorẽ. Secunda ibi, ideq;. Tertia ibi, ⁊ ideo. Quarto ibi, mãdato vero, ⁊c. ¶ Tex. ibi, alioquin ſi non conueniat. dic, ideſt, ſi hec clauſula đ preſtãdo intereſſe, ſi reſtitut[illegible] petatur, nõ apponeretur. Itẽ ibi, cõſentiat, ideſt, ratum habeat. Itẽ ibi, dari oportebit de iure cõmuni minore nõ habente rat[illegible] ⁊c petẽte reſtitutionẽ. ¶ † Op. ⁊ videtur, quod minor nõ poſſit conſtituere procuratorem, l. neque. C. de procu. Dicit gl. dic, quod hic cõſtituit cum authoritate tutoris, vel curatoris. Uel dic. ꝙ illa in iudicio, ſed iſta extra iudiciũ. dicit gl. hec põt eſſe vera, ſi ponis minorem nõ habere curatorẽ. Nam ſicut ipſe poſſet ſolutionẽ recipere, l. ſi curatorẽ C. de in integ. reſti. eodẽ modo poterit ad hoc ꝓcuratorẽ cõſtituere, arg. l. diuus. §. fi. ⁊ qđ ibi no. ſ. q pe. tut. ⁊ l. etiã. j. §. abſẽs. ſ. de manu. vindi. ⁊ qđ not. extra de reſti. ſpo. c. ex pte. ¶ Quero duo. Prĩo, qđ vellit dicere text. ibi, alioquin ſi nõ cõueniat,
2 ⁊c. Gl. vacilla. tu expone ſecũdũ quod dixi circa tex. ¶ Secũdo quero, an cogatur procurator falſus, ⁊ etiã verus cauere cũ hac adiectione, ꝙ ſi minor petit reſtitutionem in integr. ⁊ dabit quãti ea res erit: Quidã, vt Old. dicunt procuratorẽ falſum nõ debere cauere, niſi cõſentiat, vt hic, ⁊ ſecundũ hoc verus ꝓcurator aſtringit plus quã falſus, ſecundũ eũ. Sz Rog. dixit, minus intelligunt qui hoc ſignãt, q. d. malus itellectus eſt, ꝙ plus aſtringatur verus procurator, quaz falſus. Jo. vero poſuit hic gl. ſuã breuem. Sic non per omnia rectum cõſilium dat, q. d. nõ eſt rectum procuratore notante cauere: cũ non cõpellatur. Unde gl. dicit procuratorẽ verũ, ⁊ ꝓcuratorẽ falſum poſſe cogi preſtare iſtã cautionẽ, ſi minor petat in inte. reſtitui, ⁊c. cauſatiue, vt eis aliter nõ ſoluat, niſi caueant. Predicta vera, niſi debitor nõ curet caueri ſibi: qꝛ tunc non cauetur, niſi conueniatur, ⁊c. ⁊ ita loquitur iſte tex. Alij di cũt, ꝙ iſta eſt mala litera, ⁊ corrupta. Glo. tñ reſidet in precedenti, ſecundũ quã habes notare quod procurator minoris verus, vel falſus cogatur cauere, ſi minor petit reſtitutionẽ in integ. quod no. qꝛ he oppoſitiones faciũt adhuc ad mille inſtrumẽta: ⁊ hoc probat per Dy. ⁊ Spe. de procurato. §. ratiõe quoq; conſtituẽtis. ver. itẽ quod cõſtituens. Ja. de Are. tenet contrarium. Nam non debet defẽſor, vel ꝓcurator cogi ad illud. ad qđ nõ cogeret principalis, preter quam quo ad illã cautionem, de qua loquitur l. ſed ⁊ he. §. defendere. j. ſ. de procur. ⁊ l. minor. §. quoniã. eodem tit. ſed ipſe minor nõ cogeret renunciare beneficio reſtitutionis: imo nõ valet, ſi renunciaret, l. ſi intra. ⁊ ibi not. C. de in integ. reſt. ⁊ l. ſi iudex circũuenio. ſ. de mino. ⁊ l. doli exceptio ver. diuerſum. ſ. đ noua. Ego puto quod gl. iſta dicat veruz in caſu ſuo, ſcilicet in ſolutione. Nã nõ cogit qs ſoluere procuratori. niſi caueat preſtita cautione. Ratio, qꝛ minori poſſit taliter ſoluere, qđ beneficium reſtitutionis ceſſaret. ſcilicet ſoluẽdo iudici authoritate. l. ait ptor. §. permittit. ſ. de mino. Unde per aduentum ꝓcuratoris non dz eius conditio